หนังสือ

นิทาน
เชียงเหมี่ยง

คำกลอนภาคเหนือเล่มเดียวจบ

แต่งโดย พ.ม. สุนทรา

มิ่คติแก่นักรู้ นักเทศน์ นักธรรม หมอลำ

และ

ทั่วไป อย่าลืมอ่าน

พิมพ์ครั้งที่สอง ๓๐๐๐ ฉะบับ

ราคาเล่มละ ๖๐ สตางค์

มีจำหน่ายที่ร้านตั่งเกียเซ่งเชียง

ถนนศรีจันทร์ จังหวัดขอนแก่น

พ.ศ.๒๕๘๐

พูนผล สุนทรา

หนังสือ

นิทาน

เชียงแหมี่ยง

ธนสงฆ์แห่งชาติ
15 ก.ค. 2531
สาธารณะ

คำกลอนภาคเหนือเล่มเดียวจบ

แต่งโดย พ.ม. สุนทรา

มีคติแก่นักรู้ นักเทศน์ นักธรรม หมอลำ

และ

ทั่วไป อย่าลืมอ่าน

พิมพ์ครั้งที่สอง ๓๐๐๐ ฉะบับ

ราคาเล่มละ ๖๐ สตางค์

มีจำหน่ายที่ร้านตั่งเกียเซ่งเชียง

ถนนศรีจันทร์ จังหวัดขอนแก่น

พ.ศ.๒๕๗๐

เลขห้อง 105
เลขหมู่ 895.9112
W255K
2480
เลขทะเบียน น.31 ม.5018

คำนำ

หนังสือเชียงเหมี่ยงเล่มนี้ ข้าพเจ้าผู้มีนามว่า พ.ม. สุนทรา ได้แต่งโดยความเข้าใจของชาวบ้านครั้งโบราณได้แนะนำให้ข้าพเจ้าฟัง แล้วต่อมาบัดนี้ ข้าพเจ้าเห็นว่าหนังสือใบลานก็ชำรุดทรุดโทรมไปหมด กลัวพวกรุ่นหลังบุรุษและสตรีจะไม่รู้เรื่อง ข้าพเจ้าจึงอุตส่าห์เสียเวลาแต่งไว้ เพื่อต้อนรับพวกท่านทั้งหลาย และเป็นเรื่องที่จะเพิ่มเติมความรู้เก่าของเรามาก ขอท่านจงรีบซื้ออ่านราคาย่อมเยาว์ที่สุด ข้าพเจ้าได้แต่งไว้เป็นคำกลอนภาคอิสาณ เหมาะแก่พวกท่านจะได้อ่านแก้ความโศกความทุกข์บ้าง ทั้งเป็นวิชาและไหวพริบปัญญาอันประเสริฐมาก ขอท่านทุกคนจงอย่าลืมจงซื้ออ่านให้ได้

โดยความนับถือ

พรมมา สุนทรา

นิทานเชี่ยงเหมี่ยง

ยังมีเมืองใหญ่กว้างกรุงเอกอยุธยา มีพระยา
ทรงนั่งปองเป็นเจ้า มเหสีเหง้าเทียมองค์ภูวนาถ
ก็หากนานยิ่งล้ำพระยาเจ้าอยู่สบาย ฝูงหมู่นาย
นักการพร้อมเสนาเค้าคั่น หลายหมั่นต้อโฮมเจ้า
ส่วยไฮ ก็หากหลายคนแท้สนมนางหลายหมื่น
ยูท่างแหนแห่เจ้าแฝงข้างแกว่งวี ก็หากหลายปี
ได้หลายเดือนข้ามล่วงมาแหล่ว พระบ่อมีลูกเต้า
แทนสร้างสืบเมือง พระจริงไปหาแก้วเทวีเมียมิ่ง
เว้าต่อเจ้านางเหง้ามิ่งมเหสี เฮานี้ก็หากเฒ่าแก่
แล้วกายาแห้งเหี่ยวมาแล้ว มาเสียใจแต่บ่อมี
ลูกเต้าแทนเชื้อสืบวงศ์เจ้าเอย เฮาควรสีเทียน
พร้อมมาลายอยั่น ขันธ์ ๕ ขันธ์ ๘ พร้อมประณม
ไหว้พระยอดคุณก่อนท่อน ลางเทือบุญมีได้

อินตาซิยอยื่น พอว่าจากกันแล้วสี่เทียนพร้อมพร่ำ เอาดอกไม้มาแล้วใส่ขัน ประณมมือไหว้ยอขันยกยื่น ยอใส่หัวมิ่งเหง้าสองเจ้าปรารถนาสองข้าขอลูกแก้วมาเกิดเทียมอกแด่ท่อน ขอให้เป็นคนชายรูปสมงามเกลี้ยง ขอให้เทพาเจ้าเทิงบนหลิงหล่ำแน่แม สองข้าขอลูกแก้วแทนสร้างสืบเมือง พอเมื่อปรารถนาแล้วสองฮาลาเลิก ขันดอกไม้ก็ปลงไว้ที่ควร

บัดนี้ จักกล่าวเถิงอินตาเจ้าเทิงสวรรค์เยี่ยมผ่อเห็นหน่อแก้วสองเจ้าปรารถนา. อินทร์จริงหลิงหาแท้เทวบุตรทุกหมู่ ใผอยากลงสู่ห้องเป็นเจ้าที่ปคนนี่เด อินทร์จริงหลิงกระบวนเบื้องบัญชีมาอ่าน ก็หากมีมากแท้บุญสั้นอยู่สวรรค์ ท่านจริงชี้บอกให้ลงเกิดเมืองคน เป็นพระยาทรงอยู่เกษมภายใต้ เมื่อนั้นเทวบุตรพร้อมสององ์ก้มขาบ ลาจากพ้าพระอินทร์เจ้าล่วงลง ฮงๆ

เหลื่อมลงมาที่ปลุ่ม เสด็จล่วงพ้ามาเข้าสู่ครรภ์
องค์หนึ่งนั้นไปส่คนจน องค์ที่สองล่วงลงโฮงกว้าง
บัดนี้ จักกล่าวเถิงเจ้าเมียพระยานอนเน่ง ก็
หากหลับยิบยั้งคราวน้อยหนึ่งฝัน ฝันว่าพระจันทร์
เสด็จจาถพ้าเข้าสู่โฮงทอง ก็หากฮงๆ ใสส่อง
งามเหลืองเหลื่อม ข้อหนึ่งนั้นฝันว่าจันทร์แดง
เจ้าตกลงคุ้มขอกเมืองนั้น เป็นคดๆ เลี้ยวๆ
งอแง้นบ่องาม นางหากคัวเคียได้เก็บเอามา
แทบ มาอยู่ห้องโฮงกว้างพร่ำกัน พอเมื่อเด็กๆ
ข่อนกลองครัวใกล้ซิฮุ่งมาแล้ว ไก่ก็ตบปีกท้า
ขันชั้นทั่วเมือง ก็หากเฮืองๆ เหลื่อมสุริโยใส
ส่องมาแหล่ว อันว่าอาทิตย์เจ้าสูงพ้นฮุ่งจวน
นางก็ลุกส่วยหน้าล้างเหื่อสีไคล ในใจคิดฮ่ำ
คนิงคีค่อย กูนี่คงจักได้ลูกแก้วมาเกิดเทียม
อกจริงแหล่ว ควรกูไปหาลือพร่ำสามิโกแก้ว
พอว่าคิดฮ่ำแล้วนางนาฏลงโฮง ไปหาลือแก่

สามิโกเแก้ว นางก็อธิบายเผี่ยนคำผั้นทุกสิ่ง ผัวก็หัวยุ้ม ๆ คือซิได้แน่นอนเจ้าเอย เฮาควร ไปหาเฒ่าหมอโหรคูณเลขดูท่อน แม่นซิดีและ ฮ้ายหมอเจ้าซิบอกความดอกนา พอว่าจากกัน แล้วพระก็เดินคนใช้เสนาพ้าวพั่ง ไปหาโหร ค่องคิ้วมาแท้เที่ยวพลัน เมื่อนั้นเสนาพ้าวลง โฮงเฮ็วฮีบ วิ่งแล่นพ้าวเถิงเฒ่าพ่อหมอ ว่า พระยาทันตัวข้ามาหาพ้าวพั่งนี่แหล่ว ว่าให้หมอ ท่านเฒ่าไปแท้เที่ยวพลัน เพิ่นหากเคืองใจแท้ คำผั้นเมียมิ่งเพิ่นนั้น ว่าให้หมอค่องคิ้วไปพร้อม พร่ำกันว่าดาย เมื่อนั้นหมอบ่อช้าพ้าวพั่งลง เฮือน เถิงโฮงหลวงแห่งพระยาเป็นเจ้า หมอก็ บายสอต้องกระดานหินเขียนขีด เลขถีกต้อง เป็นถ่านเสษศูนย์ ปักกระทินเข้าเฮียงศูนย์สุริยาท สองฮ้อยซาวแปดตั้งกองไว้บอกบน หมอก็ บอกให้เจ้าตนเอกพระยาเมือง ว่าจักได้ลูกแก้ว

มาเกิดเป็นชาย จักได้ครองเมืองแทนพ่อพระยา เป็นเจ้า แต่ให้หลูกน้อยคนเกิดวันเดียวกัน นั้น ทั้งเวลาพร่ำเดียวกันแท้ เอามาเลี้ยง เฮียงกันจริงซิใหญ่พระยาเอย คันบ่อทำดั่งนั้น กุมมารน้อยบ่อใหญ่สูง แม่นพระยาจักเลี้ยงคน เดียวลูกบ่อใหญ่จริงแหล่ว ลูกจักตายเที่ยงแท้ วันนั้นแน่นอนเจ้าเอย คันบ่อแม่นดั่งนั้นซิขอ มอบชีวา ขอถวายชีวังมอบพระยาเป็นเจ้า พอ ว่าจากันแล้วหมอโหรลาเลิก กลับต่าวเข้าเฮือน น้อยแห่งตน อันว่าพระยาหลวงเจ้าทั้งเมียทง โศก สองหากคิดค้อย ๆ นำแก้วซิเกิดมา สอง ก็จากันแท้ผัวเมียเว้าต่อกันแหล่ว นางก็ทรง คัพภ์ได้มีท้องเหมื่อยมึน พอเมื่อบรบวรถ้วน ๑๒ เดือนครรถ์แก่มาแหล่ว จักประสูติลูกน้อยใน ท้องปวดกะสัน พระก็เกณฑ์เอาแท้สนมนาง มาเบิ่ง ให้รักษาแจ่มเจ้าบุญกว้างมิ่งเมีย กับ

ให้คอยระวังท้าวบุตตาตนลูก คันว่าม้มจากท้อง
ให้ยอล้างส่วยสีว่าเนอ พอเมื่อจากันแล้วบุตตา
ก็เลยออกมาแล้ว เขาก็โซมบาททท้าวมาล้างอาบ
สรง หลิงดูเพียงเป็นชายลูกพ่อจริงแล้ว พระ
ก็เตินสำท้าวหาแท้ทั่วเมือง คันใผได้ลูกน้อย
มื้อเกิดวันเดียวกันนี่ ทั้งเวลาพร่ำเดียวกันแท้
ให้สูเอามาให้ตนกูพ้าวพ่ง เขาก็ปบพึ่งพ่าวไป
แท้เที่ยวหา เลยไปได้ลูกน้อยอี่นายแม่คำฮาง
เป็นวันเดียวทั้งยามเที่ยงจริงกันแท้ เขาก็เอา
มาให้พระยาหลวงยอยี่น พระก็อุ้มอ่อนน้อยบา
ท้าวจูบชม ทั้งเล่าดีใจด้วยหามาได้ง่าย ให้
เจ้าเป็นพี่น้องกันแท้ใหญ่สูงเจ้าเอย ลูกหากนำ
กันแท้มาเกิดเมืองคน วันยามทั้งเวลาก็พร่ำ
เพรียงกันพร้อม ขอให้บุตตาน้อยทั้งสองพร้อม
พร่ำ จงพากันสืบสร้างเมืองบ้านนั่งแทนพ่อ
ท่อน พอว่าแล้วพระจริงยอบาให้เสนาคนหนึ่ง

ให้สูเอาเลี้ยงไว้ให้บาท้าวใหญ่สูงนั่นท่อน ทั้ง
เล่าหานามตั้งตนชื่อหมอคำ ให้เสนาเอาไป
กล่อมเกลาถนอมเลี้ยง เมื่อนั้นเสนาพ้าวยอบา
อุ้มกอด ไปเถิงเฮือนขอกคุ้มก็ปลงไว้ที่ควร
เขาก็เอาใจแท้ถนอมบาบ้อนหม่าม ก็บ่อมีเดือด
ฮ้อนบาท้าวสิ่งใด เถิงเวลากินข้าวยามนอนก็วี
แกว่ง เป็นเพราะบุญแจ่มเจ้าบาท้าวตั้งแต่หลัง
ก็หากหลายวันได้หลายเดือนแถมถ่ายมาแล้ว มื้อ
สิบมื้อบาท้าวก็ใหญ่มา พอเมื่ออายุได้ชายคำ
๕ ขวบมานั้น แม่ก็ฮักแจ่มเจ้าปุนเลี้ยงสู่ยาม
วันหนึ่งนั้นเป็นเขตต์ยามฝน นางอยากไปสวน
มอนจริงสั่งคำดูน้อง คำเอยหล้ามาหาแม่ซิสั่ง
ให้เจ้าดูน้องไว้ชามท่าแม่มาแด่ท่อน แม่ซิไป
เสียหญ้าสวนมอนสาก่อน ให้เจ้าเบิ่งน้องไว้วัน
นี้ท่าแม่มานั้นเนอ เมื่อนั้นท้าวก็เออๆ พร้อม
ขานคำฮับแม่ เจ้าหากมีกิจแท้ก็ไปสาพ้าวพี่งแม่

เอย ข่อยจักดูน้องไว้พอม้มขวบวันดอกนา เมื่อ
นั้นแม่ ก็หาเอาได้เสียม ยาว คอน กระต่าไป แหล่ว
ท้าวก็ดูน้องไว้บ่อมี่เต้องว่าซิเอา แม่นมันคลาน
ไปแล่นมุมดำท้าวก็เบิ่งดายแหล่ว แม่นซิไห้
และฮ้องคำเจ้าก็เบิ่งดาย แม่นมันซิไปเล่นทาง
ใดก็นำเบิ่ง ข้าวก็บ่อบ้อนประสงค์แท้เบิ่งดาย
พอเมื่อตาวันคล้อยยามแลงแม่ต่าวมาแล่ว เห็น
ลูกน้อยมมเม่าทั่วโต ทั้งเหล่าเห็นกองขี้นำเฮือน
ก็มีมาก นางก็ฮ้ายพู่ ๆ บายแส่ว่าซิตี คำ
มานี่สังบ่อฟังแม่สั่งแท้นอ แม่หากบอกเบิ่ง
น้องสังเจ้าจริ่งบ่อฟังนี่เด เมื่อนั้นท้าวก็จาตอบ
ต้านขานตอบมารดา ข่อยหากเอาใจดูล่ำแลบ่อ
มีเว้น แม่นมันซิไปเล่นทางใด*ก็นำเบิ่งแม่เอย
สังมาจาช่างเว้าคำฮ้ายบ่อแม่นครองแท้นอ เจ้า
หากบอกข่อยไว้ให้เบิ่งคำเดียว เจ้าบ่อจาหลาย
คำบอกกลอนจนเกลี้ยง ข่อยก็ฟังคำแท้แลดู

ทุกเช้าค่ำจริงนา สังมาจาช่างเว้าทั้งฮ้ายว่าบ่อดูนี่เด แม่ก็ดีใจแท้สมความท้าวว่า กูหากบอกเบิ่งแท้ มันนั้นก็เบิ่งจริง พอเมื่อนางฮ่ำแล้วสริโยคล้อย ค่ำ อาทิตย์ตกต่ำคล้อยมาแล้วเล่านอน พอเมื่อตื่นมื้อเช้านางแม่ซิไปสวน นางก็จาเสียง หวานสั่งชายคำท้าว วันนี้ให้เจ้าเอาน้องท่าชาม แม่กลับมาคำเอย ให้เจ้าหาอาหารพร่ำมวญมา บ้อน คันมันคลานไปเล่นดำมมให้ล้างส่วย ขี้ ก็ให้เมียนของฮ้ายอย่าให้ยัง คันแม่นมันมีขี้ใน ไสให้เมียนแจบ อย่าได้ปะละไว้กลางบ้านบ่อ ล่ำดูนั่นเนอ ท้าวก็เออเอาแท้ขานคำฮับแม่ วันนี้ลูกซิเมี่ยนขี้น้องถูล้างบ่อให้ยังแม่เอย ทั้ง ซิเอานอนไว้ในเปลไกวแกว่ง ให้แม่ไปพ้งฟ้าว ตะวันคล้อยให้ต่าวมานั่นท่อน พอว่าจากันแล้ว นางก็ลงเฮือนน้อยตามทางย้ายย่างไปแล้ว ไป เถิงสวนถิ่นกว้างนางน้อยก็เล่าเซา ส่วนว่าหมอ

คำท้าวประสงค์เอาน้อยอ่อน เอาน้องมาอาบน้ำ
ตะวันคล้อยก็บ่อเซา มันหากเต็มที่แหล่วหนาว
หลายจนว่าสั่น ขี้ก็แตกจากก้นในท้องออกมา
คำก็เทเอาน้ำถูลงให้เกลี้ยงหมั่น ทั้งเล่าหามีด
ได้ควัวท้องให้มิ่งมรณ์ มันก็ควัวเอาไส้มาถูดึงยืด
ทั้งเล่าเอาน้ำล้างดีแล้วจริงเซา มันจริงยอเอา
น้องคนตายไปไว้อู่ มันเก็ไกวโต้นเต้นบ่อมีเว้น
ว่างยาม พอเมื่อตาวันคล้อยสริโยคล้อยค่ำมา
แล้ว แม่ก็กลับต่าวเป็องมาแท้แต่สวน พอ
เมื่อมาถึงบ้านเห็นคำไกวอู่ นางก็หัวหยุ้มๆ วาง
ช้ากระต่ำเสียม สมเสงี่ยมน้อยนางงามย้ายย่าง
นางไปอุ้มลูกน้อยมาแท้จากอู่เปล นางก็เฮๆ
ไห้เห็นผีตายซาก เห็นฮอยมีดปาดท้องหวาไว้
ดั่งหมู นางก็อดสูแท้เฮยนกลิ้งเกลื่อน หน้า
หลูตนลูกน้อยหิวไห้ฮ่ำไฮ ทั้งเล่าควัเอาค้อนมา
ตีคำหุ่ง คำก็ปากกล่าวต้านจาเว้าตอบนาง สัง

มาคัวเอาค้อนมาตี่หัวก่อนสันนี้ เจ้าหากสั่งไว้
แล้วให้ถูล้างบ่อให้ยังนั่นเด ข่อยหากทำตาม
แท้สมความแม่สั่งจริงแหล่ว สังซิมาโกรธกล้า
จาต้านต่อตี่ดั่งนี้ นางก็คิดถี่แท้ก็คือแม่นคำเธอ
มันหากเป็นคำควรสั่งบาจริงแท้ นางก็มีแต่ไห้
กูร์ณาลูกอ่อน คิดเคียดคล้อยใจน้อยบ่อเซาหั่น
แหล่ว พอเมื่อหลายวันได้หลายคืนข่ามล่วงมา
แหล่ว หวังอยากทำโทษน้อยคำเจ้าบ่อเซา สอง
ก็จากกันเว้าผัวเมียคำม่วน ผัวว่ามื้ออื่นเช้าซิเอา
ท้าวดุ่งนำ ให้มันถือขันเงินวิ่งตามนำม้า มัน
ซิหิวเมื่อยหล้าตายถิ่มก็ช่างตาม พอเมื่อจากกัน
แล้วผัวเมียนอนแจบ ขาป่ายเบืองชอนเข้าเข่า
เมีย สองก็เผือแฝงผันนำกันจนฮ่ง พอเมื่อ
ฮอดมื้อเช้าก็เอาน้ำส่วยศรี ผัวจริงมีวาจาต่อ
หมอคำน้อย วันนี้ให้มึงถือขันเงินแล่นนำตาม
ม้า กูจักพาไปแท้โฮงศาลเขียนขีด ให้มึงวิ่ง

แล่นพ้าวตามม้าอย่าห่างไกลนั้นท่อน เมื่อนั้น
ท้าวก็เออ ๆ พร้อมขานคำฮับพากย์ ลูกจักไปต่อ
ก้นตามม้าบ่อให้ไกลพ่อเอย พอเมื่อจากกันแล้ว
เสนาขี่นี่ ยอยกขันหมากแก้วให้คำน้อยแล่น
ตาม นายก็คัวเอาแส่มาตีม้าแล่น ท้าวก็วิ่ง
ต่อก้นตามม้าบ่อถอย บาก็กอยใจแท้หิวแฮงทั้ง
เมื่อย อันว่าขันหมากแก้วยาพร้อมสู่อัน มัน
ก็ตกลงแท้ในขันเกลี้ยงอ่อยห่อย เหลือแต่ขัน
เปล่าเกลี้ยงบาท้าวก็แล่นไป พอเมื่อไปเถิงเท่า
โฮงศาลเซาจอด นายก็ขึ้นนั่งเน่งเตียงตู้โต๊ะคำ
หมอก็นำขันขึ้นไปถวายพระยาพ่อ มีแต่ขันด้อ ๆ
ยานั้นก็บ่อเห็น มีงหากเก็บไปถิ่มทางใด๋เกลี้ยง
อ่อยห่อย เหลือแต่ขันเปล่าเกลี้ยงมาให้แก่กูนี่
เด เมื่อนั้นท้าวตอบด้านขานพ่อเสนา ผม
หากมาไวแท้ตามนำม้าแล่น มันก็ตกเหี่ยถิ่ม
ตามด้ายขอกทางนั้นแหล่ว คันว่าผมซิเซาเก็บ

แท้เสนาหากบอกเล่า ว่าให้ผมแล่นพ้าวนำม้า บ่อให้ไกล ผมก็กลัวหลงส้นหลงทางบ่อฮู้แห่ง บ่อได้เก็บเที่ยงแท้ยานั้นเฮี่ยลงเจ้าเอย อันว่า เสนาเจ้าบ่อมีจาเว้าต่อ นายหากคิดถูกต้องคำ ท้าวแม่นจริงแท้แหล่ว นายก็ทำงานแท้เต็ม วันหิวเมื่อย หมากบ่อได้เคี้ยวยานั้นก็บ่อมี พอ เมื่อตะวันคล้อยก็พาบากลับต่าวเมือแหล่ว ฮอด มื้อเช้าลนแล้วก็แต่งขัน วันนี้คันแม่นของตก ถิ่มอันใดให้เก็บใส่คำเอย มึงซิทำสิ่งแล้ววาน นี้บ่อเอา คันแม่นอันใดแท้ตกลงให้เก็บใส่ คัน บ่อทำดั่งนี้มึงนั้นซิถูกตีแท้นา เมื่อนั้นหมอคำ เจ้าก็เออเอาทุกสิ่ง วันนี้คันแม่นอันใด๋แท้ตกลง ซิเก็บใส่ บ่อให้เหลืออยู่ได้ตามท้างระหว่างทาง เจ้าเอย พอเมื่อจากันแล้วเสนาขี้นขี่ ม้าก็พา แล่นพ้าวทางเท่าท่วงไป อันว่าหมอคำเจ้าตาม

นำม้าแล่น ขี้ม้าตกจากก้นบาท้าวหอบเอา เต็ม
ขันแท้พูนไปเหลือปาก เถิงที่ศาลจอดยั้งก็ยอ
ขึ้นหมอบถวาย นายก็เหลียวเห็นขี้เต็มขันเหลือ
มาก นายก็ปากบ่อได้คาแค้นอั่งพระศอ มึง
นี้สังมาทำกูแท้ทำกูหลายเหล่าแท้นอ กูบ่อเอา
เลี้ยงไว้ซิไลถิ่มบ่อดูมึงแหล่ว เมื่อนั้นท้าวก็จา
ตอบต้านฮับพากย์เสนา นายหากวาจาสังสั่งผม
สันนี้ แม่นอันใด๋ตกถิ่มกลางทางให้เก็บใส่นั่น
เด คันขี้ม้าตกจากก้นผมนี้ก็เล่าเอาแท้แหล่ว
ผมหากทำตามแท้บ่อมีขีนคำสั่งสังแหล่ว บัดห่า
นี้สังซิจาเคียดค้อยชังข่อยดั่งใด๋นี่เด นายก็คิด
ถิ่แท้ฟังพากย์คำจา ก็หากสมความคือแม่น
คำบาท้าว นายก็เต็มทีแหล่วชังบาบ่อเหลียว
เบิ่ง เถิงเมื่อวันค่ำคล้อยก็พาน้อยดุ่งเมือ พอ
เมื่อหลายวันได้หลายคืนแถมถ่ายมาแหล่ว อัน
ว่าเวียกซิใช้บาท้าวก็บ่อมีแท้นา มันหากเต็มที

แท้ไหวดีเหลือมาก กูควรไปฝากให้พระยาเจ้า
พ่อมันพุ้นท่อน พอเมื่อคิดฮ่ำแล้วเสนาพ้าวพั่ง
พาแจ่มเจ้าบาท้าวดุ่งไป เถิงโฮงกว้างพระยา
หลวงยอยั้น ข้าหากเลี้ยงใหญ่แล้วซิมาให้มอบ
ถวายพระเอย ขอให้เหนือหัวเจ้าพระยาหลวง
จงสั่งสอนท่อน แม่นซิดีและฮ้ายพระยาเจ้าให้
บอกเอานั่นท่อน พอว่าจากันแล้วก็ลาลงเฮ็วฮีบ
เสนาก็หากกลับฮอดบ้านเฮือนน้อยแห่งตน อัน
ว่าพระยาหลวงเจ้าทั้งเมียพร้อมพร่ำ พากันสอน
ลูกแก้วสองเจ้าให้ฮักกัน อย่าได้อิจฉาแท้ชังกัน
บังเบียด คันว่าใผเว้าแล้วให้พังแท้สู่ความ พ่อ
หากเอามาเลี้ยงนำกันลูกจริงใหญ่จริงดาย คัน
บ่อทำดั่งนั้นสองเจ้าบ่อใหญ่สูง คันใผทำผิดแท้
เถิงตายโทษใหญ่ก็ดี อย่าได้ทำโทษแท้ให้คอย
เว้าสั่งสอนนั่นท่อน อย่าได้เอาใจฆ่าหึงชังบ้อย
ด่ากันท่อน ความใดดีก็ให้เว้ากันแท้คล่องใจ

ลูกเอย คันว่าใผตายแท้ก็นำกันพร้อมพร่ำจริง
ดาย อย่าได้ทำโกรธกล้าจาฮ้ายต่อกันนั่นท่อน
ให้ค่อยพากันสร้างครองเมืองแทนพ่อ รักษา
เขตต์บ้านเมืองกว้างใหญ่เย็นเจ้าเอย พ่อก็เฒ่า
แก่แล้วหูตามัวมืดมาแหล่ว พ่อจักปลงอาสน์
ให้สองเจ้าให้นั่งเมือง พอเมื่อจากันแล้วสุริโย
คล้อยค่ำมาแหล่ว พระอาทิตย์ตกต่ำคล้อยศูนย์
เศร้ารับแสง นางก็แปลงภาข้าวเสวยแลงแล้ว
อย่า น้ำลูบน้ำวดีแล้วเล่านอน พอเมื่ออรชรเสี่ยง
เสียงแตรทหารเป่า ไก่ก็ตบปีกเต้าขันชั้นเห่า
คอน สองก็นอนเทียมข้างนำกันจนแจ้งฮุ่ง แสง
อรุณพุ่งพ้นจวนแจ้งฮุ่งมา สองก็ลุกส่วยหน้า
ล้างอาบสรงศรี บ่อมีใจหึงชังต่อกันพอน้อย
มีแต่กอยใจเว้าความดีจาต่อกันแหล่ว พอเมื่อ
หลายขวบมื้อสองเจ้าอยู่สบาย เถิงเมื่อหลาย
เดือนได้หลายปีข้ามล่วงมาแหล่ว อันว่าพระ

บาทเจ้าชราเฒ่าป่วยโซ พระก็โทมนากลั้นคนิง
นำสองอ่อน พระจึงเอ้นเรียกเจ้าสองท้าวเข้านั่ง
เฮียง ท่านจริงสอนความให้บตตาสองลก ให้
เจ้าทรงสืบสร้างเป็นเจ้านั่งเมืองพ่อท่อน สอน
ว่าหมอคำนั้นให้โกนผมเข้าบวช สืบผนวชสร้าง
ให้บุญเกื้อส่งนำพ่อท่อน พอว่าพระสั่งแล้วก็ลา
จากเมืองคน พระก็มรณาตายสู่สวรรค์ภายฟ้า
อันว่าชายคำท้าวก็โกนผมเข้าบวช จงพ่อเลี้ยง
พระยาเข้าป่าไป พอเมื่อกลับมาแล้วก็ถือศีลทรง
อยู่ เลยบ่อสึกจากห้องอารามกว้างศาสนา เณร
ก็หาเรียนรู้ธรรมโมตามฮีต ทรงสืบสร้างศีลแก้ว
อยู่สบาย ก็หากดนนานได้หลายเดือนข้ามล่วง
มาแล้ว อาจารย์เลยบอกให้เจ้าเณรน้อยหม่อม
คำ เจ้าหากจำศีลสร้างเป็นเณรหลายขวบเดือน
แล้ว ความดีก็หากน้อยปัญญาเจ้าก็บ่อหลาย
คันอยากมีปัญญาแท้เฮาซิพาทำวาดเณรเอย ข่อย

ก็ฮักแจ่มเจ้าเณรน้อยซิบอกดี ให้เจ้าไปตัดอ้อย
หลายลำมาก่อน เณรก็ฮับพากย์ต้านขานแล้ว
เล่าไป เถิงสวนอ้อยตัดเอามาฮีบ ตัดแต่อ้อย
ล้วน ๆ พอได้ ๙ ลำ อันว่าเณรคำน้อยก็บายเอา
ขึ้นบ่า แบกเอาอ้อย ๙ ต้นลำนั้นดุ่งมา เณร
ก็เอามาให้อาจารย์ทั้ง ๙ ท่านก็ฮับแบกอ้อยนำ
น้อยแห่งเณร ท่านจริงวาจาเว้านำเณรซ่ำเล่า
เฮามาไปป่าช้าเดียวน้อยย่านาน ฝูงอาจารย์เลย
เว้านำกันเป็นหมู่ เฮามาไปพร่ำพร้อมกันแท้สู่
องค์นี้ท่อน ไปทำสร้างพุทธมนต์จนแจ้งฮุ่ง สวด
ใส่อ้อยดีแล้วจริงมา ท่านก็จากันพร้อมพอดีทั้ง ๙
เก้ากับเณรน้อย ๆ ดีแล้วเล่าไป พอเมื่อไปเถิง
ห้องดงผีป่าช้าใหญ่ อาจารย์เลยบอกแจ่มเจ้า
เณรน้อยให้สวดมนต์ ให้เจ้าอดนอนแท้ทั้งคืน
ฮอดฮุ่ง ให้สวดมนต์ใส่อ้อยจนแจ้งเจ้าจริงเมื่อ
อย่าได้เอือเลือล้มนอนตายกลางป่า ให้เจ้านั่ง

จ้อก้อประสงค์ตั้งสวดมนต์นั่นห่อน ให้เจ้าทน
นอนแท้ทำตามข่อยสั่งนั่นเนอ บัญญาหากซิมี
แก่กล้าดีแท้กว่าคนเจ้าเอย พอเมื่อจากันแล้ว
อาจารย์สอนสั่ง เพิ่นก็กลับต่าวบ้านมาแท้สู่องค์
ยังแต่นงค์ศรีน้อยเณรคำนั่งอยู่ เณรก็ตั้งต่อแท้
ประสงค์เสี่ยงอ่านมนต์ เณรก็ทนนอนได้ทั้งคืนจน
แจ้งส่วง พอเมื่อแสงพุ่งพ้นเณรน้อยก็จริงมา
พอเมื่อมาถึงห้องอารามหลวงวัดใหญ่ เณรก็คิด
ใคร่ได้วางอ้อยจากบ่าลง ก็จริงซงมงขึ้นเทิงบน
ธรรมาสน์ เณรก็นอนเน่งนิ่งหลับสมิ้งบ่อตื่ง
เพราะว่าอดนอนแท้ทั้งคืนจนฮุ่ง บ่อได้นอนดีๆ
ประสงค์แท้สวดมนต์ จริงได้เอาตนขึ้นเทิงบน
ธรรมาสน์ใหญ่ นอนเน่งได้บ่อมีฮู่เมื่อคิง เมื่อ
นั้นอาจารย์เจ้าหลายองค์ทั้ง ๙ เห็นเณรนอน
กอดคู้หลับแล้วบ่อติง ก็จริงมากินอ้อยของ
เณรเกลี้ยงอ่อยห่อย ยังแต่ข้อถิ่มไว้ในเหงี้ยง

หว่างกระโถน อันว่าตนตัวเจ้าอาจารย์ทั้ง ๙ กิน
อ้อยแล้วก็นอนนิ่งบ่อตึง หวังจะจริงจังแท้
ปัญญาโตว่าซิเก่ง นอนก็หลับสมิ้งปัญญานั้นก็
บ่อมีอันว่าความดีได้บ่อมีเกินตั้งแต่เก่า เรียน
อันใด๋ก็หากได้อันนั้นดั่งเก่าหลัง พอเมื่อตาวัน
คล้อยเณรคำจริงนอนตื่น เหลียวงวกพุ้นงวก
พี้บ่อเห็นแท้สิ่งใด๋ เณรหากเต็มทีแหล่วกลาง
วันหิวหอด ข้าวเพลบ่อได้กินดี้ๆ ประสงค์แท้
แต่นอน อันว่าอาจารย์เจ้าบ่อปลุกเณรพ่อสน่อย
คันว่ากินอ้อยแล้วก็นอนลี้บ่อตึง เณรจริงลง
บันไดแก้วหอคำธรรมาสน์ใหญ่ เดินไปหาแบก
อ้อยบ่อเห็นแท้สิ่งใด๋ เณรจริงนำตนขึ้นกุฏีทอง
หลังใหญ่ อาจารย์ก็หากนอนจ้อยๆ บ่อมีฮู่เมื่อ
ตึง เณรจริงหลิงไปก้ำหาอาจารย์ทางตีนบ่อน
เห็นแต่ข้อถิ่มไว้ลำอ้อยโลดบ่อยัง เณรก็ยอมือ
ขึ้นอินตาจงหลิงล่ำแด่ท่อน อาจารย์หากบ่อ

สมเพชข้ากินอ้อยบ่อยัง เหลือแต่ทนนอนแท้ ทั้งคืนจนแจ้งฮุ่ง มีแต่สวดใส่อ้อยบ่อมีเว้นหว่าง ยาม คันว่าเอามาแล้วก็กินเสียบ่อมีจ่ง เหลือแต่ข้อถิ่มไว้ในเหงี้ยงแห่งกระโถนนี่แหล่ว ขอให้ปัญญาเจ้าทั้งหลายมาฮ่วม ให้มาโฮมข้ออ้อยในนี่สู่ทางนั้นท่อน พอเมื่ออธิษฐานแล้วเณรก็บายเอาข้อมากินลองเบิ่ง ทั้งเหล่าหิวข้าวแท้ก็กินเกลี้ยงบ่อยัง พอเมื่อเณรกินแล้วในใจก็แจ้งส่อง มีปัญญามากแท้เต็มท้องอั่งพุง เณรจึงคิดสะดุ้งหวังอยากแข่งอาจารย์ เห็นพิสดารโตเลื่อนดีสมองเปรี้ยว แล้วจริงไปจาต้านกับครูบาทั้ง ๙ ท่านหากกินปล้องอ้อยปัญญาน้อยบ่อหลายเจ้าเอย อาจารย์กินแล้วก็คลายเสียถิ่มเปล่า ปัญญาหากบ่อติดอยู่ท้องสมองเจ้าบ่อเลื่อนเร็ว , ผมผู้บายกินข้อก็กินดีมีค่าครูบาเอย ปัญญาก็หากได้ไวแท้กว่าคนแท้แหล่ว หรือ

อยากลองดีแท้ขออาจารย์ให้มาโจทย์เอาท่อน บ่อ
มีย่อนย้านไหวเปรี้ยวฉลาดคน พออาจารย์ได้
ยินความเว้าเณรคำก็ขมเคียด คิดเดือดร้อนใจ
กล้าโกรธเค็ม จริงพากันมาเว้าจาเณรถามโจทย์
เณรก็ตอบให้แท้อาจารย์เจ้าสู่อัน แม่นซิถาม
สังแท้อาจารย์หมดทั้ง ๙ เณรก็ตอบจ้อย ๆ บ่อ
มีฮู้เรื่องซิคาได้แหล่ว คราวนี้เณรจริงถามคืน
แท้อาจารย์ทั้ง ๙ พระก็แก้บ่อได้ปัญหาเจ้าหม่อม
คำ เณรก็ถามไปเผี่ยนหลายอันทุกสิ่ง ครูบา
แก้บ่อได้คาค้างอั่งพระศอ ก็หากพอใจแหล่ว
คำเณรหมดทุกสิ่ง ถามอันใด๋ก็บ่อได้อายซ้ำ
ปากบ่อเป็น พอว่าเห็นดีแล้วปัญญาโตไวเลื่อน
อาจารย์แก้บ่อได้พอข้อเงี่ยงเดียว เณรเลยเปรี้ยว
เปลื้องพ้าวลงไปหนีจาก เถิงแห่งห้องกุฎีน้อย
เน่งนอน พระก็คอน ๆ คึดต่อกันจาเว้า เฮา
หากไปกินปล้องบ่อมีดีจักสิ่งจริงแหล่ว หมอผู้

กินข้ออ้อยปัญญาน้อยเลื่อนไว ทั้งเล่าไหวไว
ด้วยปัญญาดีกล้ากลั่น พระก็คิดบ่อนบั้นนอน
นิ่งบ่อตึง พอเมื่อเหิงนานได้หลายวันข้ามเขตต์
มาแล้ว เณรก็อุปฐากแท้อาจารย์เจ้าสู่วัน
บัดนี้ จักกล่าวเถิงอาจารย์เจ้าหัวเมืองก้ำฝ่าย
๕ อาจารย์พร่ำพร้อมบัญญาเปรื้องเก่งไว ท่านก็
ไปจาต้านนำกันถ่วนถี่ หวังจักมาโจทย์แท้อาจารย์
เจ้า ๘ องค์ ก็จริงจากันพร้อมตกลงทั้งพวก
๕ อาจารย์แจ่มเจ้าก็เอาช้างแทบเทียม แล้วจึง
ไปเอาตู้คัมภีร์มาใส่ เต็มแหย่งซ้างทั้ง ๕ ดุ่งมา
อันว่าสารทั้ง ๕ คำภีร์เต็มแหย่ง พอดีตัวและต้
เต็มช้าง ๕ สาร อันว่าอาจารย์เจ้าก็ผายตนขึ้นขี่
ตัวละองค์พร่ำพร้อมก็พอเพี่ยงคู่กัน แล้วจริง
แยงมาก้ำกรุงศรีเมืองใหญ่ พอว่าเถิงจิ่มใกล้
แคมคุ้มขอกเมือง ท่านก็เปรียวเปรียงพ้าวลง
สารตัวขนาด เอาคัมภีร์จากช้างกองไว้ท่อภู

หมายซิเอามาสู้อาจารย์ทั้ง ๙ ค้อมพอเต็มแหย่ง
ช้างสารกล้า ๕ ตัว แล้วจริงพากันเข้าเถิงใน
เมืองใหญ่ หาแผ่อ้อยและพร้าวให้สารช้างขนาด
กิน เมื่อนั้นชาวเมืองพร้อมเห็นอาจารย์มามาก
ก็จริงถามเหตุฮ้อนประสงค์แท้สิ่งใด จริงได้
เอาสารช้างมานำพร้อมพร่ำ อาจารย์ก็เลยบอก
ให้แจ้งชาวบ้านสู่อัน เขาจริงนำความเข้ามาหา
อาจารย์ใหญ่ ในวัดกว้างพอให้ข่าวความ เมื่อนั้น
อาจารย์เจ้าครูบาทั้ง ๙ ก็หากคิดโศกเศร้าเหงา
ง่วงต่อกัน จักซิทำสันใดแท้อาจารย์เขามาโจทย์
จริงซิคิดแก้ได้คราวนี้เคราะห์หลายแท้แหล่ว พอ
เมื่อจากกันนั้นเณรคำได้ยินข่าว ก็จริงขึ้นกราบ
ไหว้อาจารย์เจ้าสู่องค์ ท่านหากคิดโศกแท้แก้
เรื่องปัญหานั้นลือ แม่นซิมาพอพันก็อย่าเหงา
ซงง่วงท่านเอย คันบ่อมีไหวแท้ก็มาจาเว้าต่อ
ผมท่อน ผมบ่อมีย่อนย้านอาจารย์เจ้า ๕ องค์

ดอกนา พอเมื่อเณรจาแล้วครูบาชมชื่น หวัง
อาศัยหม่อมเจ้าเณรน้อยซิตอบตาง พอเมื่อจา
กันแล้วเณรก็ไปหาได้ปูทะเลตัวหนึ่ง แล้วจริง
หากระดาษพร้อมมาแท้ ๑ ใบ เณรก็เอาไปไว้
ปลงลงกลางบ่อน เอาปูไปจุ่มน้ำหมึกแล้วไต่ไป
ปูก็วนเวียนอ้อมเทิงบนใบกระดาษ ลายมะโง่ง
มะเง่งปูนั้นไต่วน ดนนานแล้วพอดีเต็มแผ่น
เณรก็เอาออกแล้วปนั้นปล่อยไป ส่วนว่าลาย
ปูเล่นเทิงบนใบกระดาษ เณรก็พับแนบได้เอา
ไว้ใส่ถง เณรก็ลงไปก้ำหาอาจารย์ทางท่ง ไป
นั่งเล่นจาต้านไต่ถาม พอดีแล้วเอาหนังสือมา
อ่าน ผมหากบวชใหม่แท้เฮียนได้ ๔ เดือนนี้
แล่ว กำลังซิเฮียนขึ้นในธรรมไปตู่ เณรก็
อ่านอย่เรื่อย ๓ ครั้งก็จริงเซา เณรจริงวาจาเว้า
นำอาจารย์ผู้มาโจทย์ กระผมก็หากบ่อได้เฮียน
น้อยจ่มบ่อเซาท่านเอย คันแม่นอาจารย์เจ้าใน

อารามก็หากเก่งจริงแหล่ว อันใดก็หากได้บ่อมี ข้อบ่อนซิคา พอว่าเณรจาแล้วอาจารย์พังถี่ ทั้ง ๕ เจ้าองค์พร้อมพร่ำกัน ก็จึงปรึกษาแท้นำกัน ทั้งพวก เฮาควรกลับต่าวบ้านดีแท้สิ่งใดท่าน เอย หวังพากันมาสู้อาจารย์ทั้ง ๙ ตั้งแต่เณรน้อยๆก็ยังได้กว่าเฮา ส่วนว่าหนังสือเจ้าสามเณรมันอ่านดูนั้น เฮาก็ยังบ่อได้ตัวน้อยบ่อเห็น บัดนี้ซิพากันไปส้อาจารย์ของหม่อมได้ลือ เฮาควรกลับต่าวบ้านวันนี้บ่อนานหมู่เอย พอเมื่อจากกันแล้วก็เอาสารห้างแหย่ง เอาหนังสือใส่แล้วเต็มช้างด่วนเมือ พออาจารย์ทั้ง ๕ กลับเมือบ้านเก่า เณรก็กลับต่าวตั้งเมือบ้านแห่งตน พอเมื่อมาเถิงเท้ากุฎีทองอาจารย์อยู่ เณรจริงก้มขาบไหว้อาจารย์เจ้าพ่อครู ผมหากไปไหว้เล่นนำอาจารย์กลางทุ่งมาแล้ว ท่านสู้ผมบ่อได้ก็เลยพ้าวต่าวคืน การที่คนในห้องชมพูพื้นลุ่มครูบาเอย ผม

อยากให้มาตั้งล้านในเรื่องท่าซิไหว พอว่าอาจารย์ได้ยินความเว้าเณรคำก็ชมชื่น พากันหัวยุ่มย่ามอาจารย์เจ้า ๘ องค์ ท่านก็ดีใจแท้ทั้งหลายพร้อมพร่ำกันแล้ว หมดเคราะห์ฮ้ายใจเจ้าก็ชื่นบาน พอเมื่อนานมาได้หลายเดือนคราวเคร่งมานั้น พระยาก็เกณฑ์หมู่เต้าเอาเหมี้ยงส่วยไฮ ตามประเพณีคราวนั้นก็มีการเหมี้ยงหมาก นำส่วยแท้พระยาเจ้าสู่ปี ก็จริงทำตามแท้ครองเมืองตั้งแต่เก่าเขานั้น พากันหาบเหมี้ยงหมากได้นำขึ้นส่วยพระยา เขาก็พากันพร้อมหลายคนมวญมาก เหมี้ยงหมากพร้อมเต็มช้าต่ากระเชอ เดินตามท้างทางหลวงดั้นดุ่งมาแหล่ว ฯ

บัดนี้เณรคำเจ้าพอดีไปเที่ยว เณรไปหาอาบน้ำตามห้วยล่องลอย ที่นั้นเป็นท่ากว้างทางลาดคนเดิน เณรก็เซามีแฮงอาบสีสรงน้ำ พอดีได้ทั้งหลายดั้นดุ่งมาแหล่ว เหมี้ยงหมากพร้อม

เต็มซ่าหาบคอน พอเมื่อมาถึงห้วยก็ถามเณร
ลองเบิ่ง พอข้าซิข่เมน้ำได้ไปพุ่นแน่บ่อนอหม่อม
เอย มันก็ข้ามบ่อได้มาพี้บ่อเถิงดอกนา ใผ
ซิขันมาข่ามลำธารกว้างใหญ่ได้เด เจ้าสังมาซ่าง
เว้าความนี้บ่อแหม่นหูออกเอย เขาก็ปรึกษาแท้
นำกันทั้งเดียด เขาจริงถามนาถน้อยเณรเจ้าเทื่อ
ส่อง คันว่าข้ามบ่อได้พะนันกันซิลงบ่อเณรเอะ
เณรก็ขานตอบต้านจาเว้าว่าซิลง คันแหม่นโยม
มาได้ฉันซิยอยกให้จีวรอั ตุ้มห่ม ทั้งอังสะ
พร่ำพร้อมซิยกให้แก่โยม คันเจ้าข้ามบ่อได้ของ
ในดอนหาบอันนั่น ข้าจักเอาเกลี้ยงๆ บ่อเหลือ
ไว้ให้แก่โยม เขาก็ยอมยังแท้ลงกันข่างฝ่าย
ตั้งสัญญาไว้แล้วโยมเจ้าก็ย่างไป เถิงศรีน้อย
เณรคำใกล้ผั่ง โยมก็ย่างต้มต้ามไปหน้าบ่อเซา
พอดีแล้วก็พากันเถิงผั่ง ผัดผ้าแล้วก็ปลงเหมี้ยง
หาบคอน จึงพากันจาต้านตามสัญญาพะนันว่า

หรือซิหาผิกเว้นไปแท้ให้ว่ามาเจ้าเอย อันว่าจีวร ของเณรตุ้มห่ม ให้เจ้าเอาพ้งพ้าวมาให้ค่าพะนัน ผ้านั่นท่อน กับทั้งอังสะพร้อมเณรทรงประสงค์เบี่ยง ให้เจ้าเอาพร่ำพร้อมมาให้ค่าพะนันนั่นท่อน เมื้อนั้นเณรก็วาจาต้านแถลงโยมกลอยกล่าว เจ้าหากข่ามบ่อได้มาพี้ก็ย่างเอาโยมเอย สังมาหมายซิเอาแท้จีวรทั้งผ้าเบี่ยง ข่อยบ่อเห็นเจ้าข่ามน้ำมาพี้ถ่องคน มีแต่พากันย่ายเดินตามน้ำหยั่งมานั้น เจ้าบ่อข่ามม่มแท้เถิงข่อยเทื่อเดียว สังซิจาเอาได้ของกันพะนันค่า ส่วนว่าเหมี่ยงหมากเจ้าเอาให้จริงแม่นความเจ้าเอย ให้เจ้าเอามาท่อนของหลายเหลือหาบมานั้น เจ้าหากข่ามบ่อได้ก็มาให้ค่าพะนันออกเอย หรือบ่อยอมยังแท้ซิเป็นความเรื่องใหญ่ให้ไปท่อน ข่อยบ่อขึ้นบาทแท้โยมเจ้าซิว่ามา โยมจริงยอมยัง

ให้ของหลายเหลือมาก เหมี่ยงหมากพร้อมซิ
ยกให้แก่เณร เฮาหากเป็นเข็ญแท้ตกลงทาง
บ่อแม่น เฮามากลับต่าวบ้านหาเหมี่ยงใหม่มา
นั่นท่อน พอเมื่อจากันแล้วฝูงโยมก็กลับต่าว
ไปหาเหมี่ยงหมากไว้ซิมาต้อนส่วยพระยา เมื่อ
นั้นเณรก็เอามาได้เต็มกุฎีเหมี่ยงส่วย พระก็
ถามแจ่มเจ้าไปทำแท้สิ่งใด สังมามีหลายแท้
เต็มแฮงเหมี่ยงหมาก เณรก็เล่าพากย์ต้านขาน
เว่าต่อพระครู ผมพะนันเอาแท้นำโยมพวกหมู่
เณรก็เล่าพากย์ถ้อยจาเสี้ยงสู่ฟัง เลยได้ยินเถิง
เท่าหูพระยาเมืองใหญ่ พระก็ถามแจ่มเจ้าเณร
น้อยสู่ความ เณรก็จาไปเผี่ยนบ่อมีบังจักสิ่ง
ท่านเลยปากกล่าวต้านจาเว่าต่อเณร เจ้าหากทำ
ผิดแท้ครองเณรผิดฮีตจริงแล่ว ควรให้สึกออก
แท้ลาเปลื้องจากศีล เณรบ่อขืนคำเว่าพระยา
หลวงชี้บอก เณรก็สึกออกแท้ซิลาล่ำจากครอง

ตามแต่ทำนองเค้าบูราณฮีตเก่า คนก็จาเฮียก
เอ้นว่าเชียงเหมี่ยงต่อมา แม่นซิไปไสแท้หมอ
คำก็ลืมชื่อเสียแล่ว ไปอยู่นำแก่นเหง่าพระยา
เจ้าฮ่วมโฮง ก็หากหลายวันได้หลายคืนแถม
ถ่ายมาแหล่ว เชียงก็คิดอยากได้เมียแก้วคู่เฮียง
เชียงจริงไปหาได้ ๖ คนพร้อมพร่ำ เอาเป็นเมีย
แจ่มเจ้าเชียงน้องแทบเทียม อันว่าสมเสงี่ยม
หน้านางบัวเมียก่อน ที่ ๒ ต่อท้ายนางหล้าชื่อ
นาม เชียงก็ฮามซมซ่อนบ่อมีเคยพอเทื่อก็ช่าง
มาช่างพ้อคราวนี้สอื่นใจ เชียงก็บายนมน้อง
เมียแพงน้าวกอด มือนวดคั้นแอวเจ้านำลง เมีย
ก็นอนเฮียงข้าง ๖ คนพร้อมพร่ำ เชียงก็ชวง
กอดน้องคืนนั้นส่คน พอเม็อดนนานได้ก็พา
เมียตกแต่ง แปลงเขตต์บ้านเฮือนน้อยขอก
เมือง เชียงจริงเอาไปไว้หกนางเมียมิ่ง ให้
อยู่ห้องเฮือนน้อยบ่อนเดียว เถิงเม็อกลางคืน

แล้วเชียงชมเมียก่อน ได้แต่คนละครั้งก็พอ
แจ้งส่วัน คันพระยาหลวงเจ้ามีการใช้ช่วง ให้
คนมาบอกเจ้าเชียงเหมี่ยงก็บ่อไป แม่นซิมีการ
ใช้เชียงหลวงบ่อเต้องต่อ มีแต่ชมกอดเกี้ยว
เมียเจ้าสู่วัน เป็นน่าอัศจรรย์แท้บ่อกลัวใผจัก
สิ่ง เวียกก็บ่อได้การเจ้าก็บ่อทำ มีแต่นอน
ทำสร้างครองกามประสงค์เสพ เชียงบ่อออก
จากบ้านนอนเกี้ยวตั้งแต่เมีย พระยาก็เหลือใจ
แท้จริงหาการใซ้ส่วง จัดเสนาพั่งพ้าวไปแท้
บอกมา เขาก็โดยพลันแท้ตามความพระยาใหญ่
วิ่งแล่นพ้าวเถิงเจ้ากล่าวจา ว่าพระยาทันตัวข่อย
มาหาพ้าวพั่งนี่แหล่ว ว่าให้เชียงแจ่มเจ้าไปแท้
พร่ำกันว่าดาย เชียงก็ถามหาแท้มีการสังบ่อ
จริงได้วิ่งแล่นพ้าวทันข้าด่วนไปเจ้าเอย เขาก็
วาจาต้านจักมีการหรือบ่อ ท่านหากบอกพั่งพ้าว
ไปแท้เที่ยวพลันเจ้าเอย เชียงก็บอกให้เจ้าตน

อาชเสนา คันบ่อมีการสังข่อยบ่อไปนำเจ้า ให้เจ้าเมือสาท่อนหาพระยาบอกกล่าว คันบ่อมีเหตุแท้เชียงเจ้าเพิ่นบ่อมาว่าเนอ เขาก็เออเอาแล้วกลับคืนพ้าวพั่ง เถิงแห่งห้องพระยาเจ้าบอกกลอน คันพระยาบ่อมีเรื่องแท้เชียงบ่อมาเป็นแน่ เหตุบ่อมีดี้ๆ ซิบ่อไปแหล่วเคิกนอนว่าดาย เมื่อนั้นพระยาจริงเขียนตราให้เสนาบอกเล่า ว่าเฮามีเหตฮ้อนให้มาแท้เทียวพลัน วันหน้าเช้าให้เชียงมาก่อนไก่จริงดาย คันบ่อทันเขตต์แท้เชียงเจ้าซิโทษมี พอเมื่อเขียนตราแล้วเสนาก็วิ่งแล่น เถิงถิ่นห้องเฮือนน้องแห่งเชียง หมอก็บายเอาได้หนังสือมาอ่าน ฮู้เหตุแล้วก็เออเจ้าว่าซิไป เขาก็กลับคืนแท้หาพระยาบอกเล่าเชียงซิมาให้ได้กำหนดแท้เทียงจริงพระเอย พอเมื่อ กลาง คืน แล้ว เชียง นอนกลิ้งกล่อม เมียแล้วมือนวดคั้นนมเจ้าสู่คน พอเมื่อตื่นฮุ่งเช้าก็ล้าง

ลูบสรงศรี สวยพองายพร่ำเสวยพาแล้ว เชียง
ก็เฉยเสี่ยเสี่ยงคำพระยาบอกเล่า ว่าให้มาแต่
เช้าเชียงน้อยก็บ่อตาม มีแต่นอนเว็นเล่นหมด
วันจนค้ายค่ำ พอตะวันบ่ายเบี่องเงาค้ายบ่ายลง
เชียงจริงคัวเคียได้บายปอมาฝั้นเชือก ผูกไก่
ได้ก็ตามก้นแก่ไป เถิงสถานห้องหอพระยา
เนานั่ง เชียงก็ไปฮอดใกล้ประณมไหว้แห่ง
พระยา พระหากมีการฮ้อนสันใดพ้าวพึ่ง จริง
ได้ทันข้าน้อยมาแท้สิ่งใดนี่เด เมื่อนั้นพระยา
หลวงเจ้าจาเชียงต้านตอบ กูหากบอกแต่เช้า
ตะวันค้ายก็จริงมา เฮายังเขียนไปแล้วให้โตมา
ก่อนไก่เชียงเอย มึงบ่อฟังพากย์ต้านตะวัน
ค้ายก็จริงมานี่เด พอพระยาจาแล้วเชียงหลวง
เว้าต่อ ดูซิเจ้าพระยาเมืองฮีบมาเบิ่งเอาท่อน
ผมหากมาเที่ยงแท้กำหนดเจ้าบ่อกลาย พระยา
บอกไปแท้ให้ผมมาก่อนไก่ อันนี้มันบ่อจริง

เที่ยงแท้คำเจ้าบอกไปนั้นลือ หรือหากผิดเสีย
แหล่วผมได้นำก้นไก่มาบอ มีแต่ไก่ผู้โจ้นตาม
ก้นดุ่งมานี่เด ให้เจ้าดูเอาท่อนพระยาหลวงอย่า
ขมเคี่ยด มันหากถีกระเบียบเบื้องพระยาเจ้า
สั่งไปนั่นแหล่ว พระก็คิดฮ่ำแล้วก็คือแม่นคำ
เชียง เป็นดั่งคำเชียงจาดั่งความจาเว่า พระยา
ปากบ่อได้ในใจแค้นคลั่ง คิดเคียดค้อยใจน้อย
ก็บ่อลืม หมายซิทำการแก้ไหวเชี่ยงใช้ส่วง ก็
จริงคิดออกได้การเจ้าแต่งไป วันหน้าเช้าให้ดา
ดีตกแต่งเชียงเอย ให้เจ้าจัดห่อข้าวสารพร้อม
ไถ่ถง ให้เชียงไปการแท้โยธามาฮอดเฮาแล่ว
ให้เจ้าพาหมู่เฒ่าไปพร้อมพร่ำหลาย ให้เชียง
เป็นหัวหน้าพาเขาจัดแจ่ง สิ่งใดดีให้เจ้าเว้าจา
ต้านบอกเขานั้นท่อน พอว่าจากันแล้วเชียงหลวง
ก็กลับต่าว มาฮอดย่าวเฮือนน้อยแต่งของ เชียง
ก็จัดเอาข้าวถงพายพร้อมพร่ำ แต่งถี่ถ้วนดีแล้ว

สู่อัน ส่วนว่าของกับข้าวเชียงดีไหวเก่ง จับ
ไก่ได้หลกแท้แต่ขน มันหากยังเป็นแท้บ่อมี
ตายมรณาต เชียงกหลกเกลยงๆดแลวหอตอง
พอเมื่อจัดเอาแล้วดาดีเมี่ยนแจบ เชียงก็ก้ม
จูบแก้มเมียเจ้าสู่คน ทั้งเหล่าจานางเหง่าเมีย
แพงต้านสั่ง พี่จักไปพึ่งพ้าวคราวน้อยต่าวมาดอก
นา ให้เจ้าครองคอยถ้าซามเฮียมกลับต่าวมา
ท่อน อ้ายจักไปพึ่งพ้าววันนี้ซิต่าวคืนน้องเอ๋ย
พอเมื่อจากันแล้วเสนาเอ้นเฮียก เถิงเขตต์แล้ว
ยามงายตะวันแก่ไปแล้ว เชียงก็ลงเฮือนได้
เดินไปนำหมู่ ตะวันสายขึ้นพ้าหิวข้าวก็เล่าเซา
จริงพากันกินข้าวหลายคนพร้อมพร่ำ คันแม่น
ใผได้เนื้อก็ปันแท้สู่กัน ส่วนว่าหมอเชียงเหมี่ยง
ไหวดีไขห่อไก่ ก็ปบออกได้ตองแล้วแล่นไป
เชียงก็หมดความเว้าวาจาต้านหมู่ เฮาหากมี
เคราะห์ฮ้ายไปได้ก็ส่วนตายหมู่เอย คิดเบิ่งของ

กับข้าวในตองต้มไก่เฮาท่อน คันว่าไขออกแล้ว
ก็เป็นขี้นแล่นหนี มันซิดีหรือฮ้ายทั้งหลายให้
มาเบิ่งเอาท่อน ไก่หากต้มเป่อยแล้วสังแท้จริง
แล่นหนีนี้เด เฮาซิลาเมือแล้วทั้งหลายพวกหมู่
เคราะห์คาดเข้าคราวนี้บ่อดี ให้หมู่ไปสาท่อน
ประสงค์ทำพ้าวพั่ง พอให้การล่วงแล้วดีแท้
จริงต่าวมานั้นท่อน พอเมื่อเชียงจาแล้วก็กลับ
คืนพ้าวพั่ง เถิงแห่งห้องเฮือนน้อยกล่อมเมีย
เชียงก็เผื่อแผ่งข้างเมียแพงกลั้งกล่อม ถนอม
กล่อมกลั้งกลมเกี้ยวกล่อมกัน ทุกค่ำเช้าหวัง
เพิ่งบุญผัว พอพระยาหลวงเจ้ายินเชียงกลับต่าว
มาแล้ว ท่านก็ขมเคียดค้อยชังท้าวอ่าวกะสัน
บัดนี้กจักเอามาใช้ไหวดีให้อย่ ให้ทำการก่อ
สร้างทางกว้างระหว่างเมือง พระจิงเปียวเปียง
พ้าวเขียนตราให้เขาส่ง ถึงที่เชียงเหมี่ยงเจ้าไหว
กล้ากว่าคน บัดนี้การมีฮ้อนถึงเชียงมาฮอด ถึง

หัวเฮือนแจ่มเจ้าเชียงน้อยให้ต่าวมา มีใด๋แท้ ให้จัดมาพร้อมพร่ำ ข้าวไก่พร้อมถงถ้วนให้แต่งมา แม่นซิหาคนใช้แทนตนก็บ่อแม่น ถึกหัวเฮือนแจ่มเจ้าเชียงน้อยผู้เดียว พอพระยาเขียนแล้วเขาก็นำความขึ้นใบตรายอื่น เชียงก็เปิดอ่านแล้วพอฮู้ข่าวความ เชียงก็เออเอาแท้ ให้คอยดูมื้ออื่น วันพรุ่งนี้จริงค่อยท่าเบิ่งเอาเจ้าเอย พอว่าจากันแล้วก็กลับคืนบอกท่าน เชียงก็บอกไว้ให้คอยท่าเบิ่งเอา มื้ออื่นเช้าซิมาฮอดพระยาเมืองว่าดาย จักซิเป็นคำจริงสิ่งใดบ่อมี ฮู้ พระก็คองคอยท่าเชียงหลวงซิมาฮอด พอเมื่อวันฮุ่งแจ้งก็คอยท่าบ่อเห็น อันว่าเชียงหลวงเจ้าก็ดาดีตกแต่ง เอาข้าวถงพร้ำพร้อมไปห่อยไว้ขื่อเฮือน เชียงก็เตือนสติให้เฮือนเอยให้ไปฮีบ การถึกเจ้าวันนี้ด่วนไปเฮือนบ่อมีจาต้านนำ เชียงพอสะน่อย มันก็แหน่นอิ้งตั้งเฮือนน้อย

บ่อตึ่ง เชียงก็บายเอาค้อนไปตีหักเขิ่ง หัก๔ ค้อน ๕ ค้อนเฮือนนั้นก็บ่อไป เชียงก็นอนเว็น แท้เต็มวันจนค่ำ พระยาคอยท่าเจ้าทังมื่อบ่อเห็น จักว่าเป็นตายแท้เชียงหลวงบ่อมาฮอด พระก็ขมเคียดค้อยชิวางให้โทษทัณฑ์ พระจริงผันผยองพ้าวใปเองเฮ็วฮีบ ขึ้นรถม้าไปแท้บ่อนาน พอเมื่อไปเถิงห้องเฮือนเชียงเอ้นใส่ เชียงก็ลุกขึ้นได้มาไหว้แห่งพระยา ท่านก็วาจาต้านนำเชียงกลอยกล่าว คำสั่งมาฮอดแล้วมึงนี้ก็บ่อไป เป็นสังแท้เชียงเอ่ยฮีบบอกมาท่อน มึงหากไหวแก่กล้าบ่อพังเว่าแห่งกูแท้น้อ อันว่าความผิดเจ้าของเชียงมีมาก คันหากขัดข่องแท้ก็จาต้านว่ามานั้นท่อน เมื่อนั้นเชียงหลวงเจ้าก็วาจาต้านกล่าว ผมบ่อมีเหตุฮ้อนเคืองแท้สิ่งใด พระยาหากว่ามีการใช้หัวเฮือนผมจริงอยู่ ผมก็แต่งให้แล้วทั้งข้าวหมากพลู ผมก็เอาไปห่อยหัวเฮือน

จนยามย่างพระยาเอ๋ย ค้อนผมตี่ต่อยแล้วมัน
นั้นก็บ่อไป แม่นซิตีหลายแส่ก็ตีดายเสียเปล่า
มันบ่อตึงดี้ๆ หวังเตื่องว่าซิไป ตามใจท่อมพระยา
หลวงซิทำเหตุ ผมหากบอกไจ้ๆ เฮือนน้อยก็
บ่อไป หรือซิทำใดแท้ตามพระยาซิสอนสั่งมัน
ท่อน ผมหากบอกอยู่เรื่อยมันนั้นบ่อปากนำ พระ
ก็ฟังคำท้าวเชียงหลวงจาตอบ ก็หากแม่นที่
แท้คือท้าวส่ความ พระก็หมดความเว้าชังเชียง
จนแค้นคลั่ง หวังซิเอาเปรียบเจ้าเชียงน้อยบ่อ
เซา พระจริงกลับเมือห้องโฮงหลวงของเก่า
คิดเคียดค้อยใจน้อยก็บ่อลืม หวังซิหาความใช้
เชียงหลวงให้ได้เปรียบ แล้วจริงคิดใคร่ฮู้การ
ใช้ด่วนไป เถิงเฮือนน้อยจาเชียงบอกเล่า ให้
มึงไปหาได้หลายอันปากง่าม ให้มึงไปพึ่งพ้าว
วันนี้แน่นอน เอามาค้ำขางซานบ่อนมันเอ่น คัน
บ่อได้เชียงน้อยซิถูกตีแท้แหล้ว พอว่าพระสั่ง

แล้วเชียงก็เออๆ แท้ขานคำฮับบาท ผมจักหา
ให้ได้วันนี้แน่นอนเจ้าเอ๋ย ให้พระคองคอยท่า
เทิงโฮงหลิงหล่ำดูท่อน พอตะวันบ่ายค้ายเอา
แล้วซิด่วนไปดอกนา พอเมื่อจากันแล้วพระ
ยาหลวงก็กลับต่าว เชียงก็ไปพึ่งพ้าวเกณฑ์แท้
ทั่วเมือง เอามาได้หลายคนปากแหว่ง เชียง
ก็ไล่อื้นๆ ไปก้ำฝ่ายพระยา ไปเถิงเท่าชานมนต์
ของท่าน เชียงก็บอกให้ค้ำขางข่างหว่างละคน
พอดีแล้วไปทูลพระยาราช ผมหากหาได้แล้ว
มาค้ำตั้งแต่นาน ขอพระยาหลวงเจ้าไปดูเยี่ยม
ผ่อเอาท่อน ผมหากเอาค้ำไว้ขอเจ้าจงล่ำดูพระ
เอย เมื่อนั้นพระยาหลวงเจ้าก็ดีใจชมชื่น ว่า
แม่นเชียงได้ไม้มาค้ำเทียงจริง ท่านก็ลงโฮง
กว้างหลิงดูเยี่ยมเบิ่ง มีแต่คนล้วนๆ ซิยืนนิ่ง
แบกชาน ท่านก็ไปดูใกล้เห็นคนปากแหว่ง
พระก็ชักชากฮ้ายเชียงน้อยกล่าวแถลง มิงสังไป

หาแท้คนเฮามาแบกสันนี้ กูบอกมึงไปหาไม้ไพร
กว้างป่าดง อันนี้มีแต่คนสบส่อยดังเหินปาก
แหว่ง เชียงก็ถูกโทษฮ้อนวันนี้แน่นอนแท้แล้ว
เมื่อนั้นเห็นพระยาหลวงเจ้าโกรธากริ้วโกรธ เชียง
ก็จาตอบต้านอย่าใจกล้าโกรธเค็มพระเอ๋ย ผม
หากหามาได้สมความพระยาบอกจริงนา พระ
บอกให้ผมนี้จริงได้ไปดอกนา ท่านหาถวาจาให้
ผมหาปากง่าม คันผมหาได้แล้วมาให้ก็โกรธ
เค็ม พระก็บ่อบอกให้ผมหาไม้ดงหนาในป่า
สังนา ผมหากตามบอกแท้พระยาเจ้าก็คู่ความ
สังซิมาจาต้านหาความโทษใส่ดั่งนี้ ตามแต่พระ
บาทเจ้าใจน้อยฮ่ำคนิงหั่นท่อน พระก็ฟังคำต้าน
เชียงหลวงจาตอบ ก็หากถูกระเบียบเบื้องเชียง
เจ้าสู่ความ พระจริงวาจาต้านให้เขาเมื่อโดยฮีบ
คนที่ปากแหว่งนั้นก็กลับบ้านต่าวคืน เชียงก็
กลับคืนแท้เฮือนตนเนานั่ง ชมกอดเกี้ยวเมีย

เจ้าสู่ยาม ส่วนพระยาหลวงเจ้าก็มีใจขมเคียด
คิดเคียดฮ้อนบักเชียงน้อยบ่อเซา หมายซิเอา
จนได้ให้เชียงคาดูเบิ่ง หมายซิทำโทษเจ้าเชียง
น้อยให้คักใจ พระจริงปลงความให้เชียงหลวง
โดยฮีบ บอกให้เชียงไปเอาไม้ทั้งเป็นมามาก
ทำสะพานข่ามน้ำวันนี้ตลอดการ ให้เชียงทำให้
แล้ววันเดียวเป็นแน่ คันหากทำบ่อแล้ววันนี้โทษ
ซิมี เชียงก็ดีใจแท้ขานคำฮับพากย์บ่อได้มียาก
แท้ซิทำให้ง่ายดายพระเอ๋ย พอเมื่อจากันแล้ว
พระยาเมืองกลับต่าว เชียงก็ไปเฮียกฮ้องเกณฑ์
ได้หมู่คน เอามาได้ฝูงคนตั้งหมื่นสั่งให้ตัดใบ
ไม้น้อยงอแง่นสู่ลำ อย่าได้ไปเอาแท้ลำใดมันซื่อ
เอาไม้คดไม้เลี้ยวลำน้อยท่อแขน เขาก็ไปหา
ได้หลายลำมามาก ได้มะล่องง่องแง่งมาแล้ว
เล่าทำ บรบวรถ้วนพองายแล้วอย่า เชียงก็
กลับต่าวบ้านเมืองห้องแห่งตน พอว่าเถิงกำหนด

แล้วพอดีตะวันค่ำ เชียงก็ไปบอกเจ้าพระยานั่น ล่ำดู พระก็ไปหลายแท้เสนาฝูงใหญ่ เถิง สะพานข่ามน้ำพระยาเจ้าค่อยด ทั้งหมู่เสนา พร้อมกรมการไปไต่ดูแล้ว ไม้ก็พลิกล้มตกน้ำ สู่คน พระก็หนหวยแท้ตกลงเปียกซุ่ม หมาย ซิทำโทษให้เชียงเจ้าใส่ตรวน สังมาทำอย่างนี้ สะพานเชียงมันบ่อแม่น เฮาซิทำโทษเจ้าวันนี้ แน่นอน หลายคนแท้ทั้งพระยาพร้อมพร่ำ ก็ หากเว้าถูกต้องกันแท้สู่คน หมายซิเอาเชียงเจ้า มาตีลงโทษ เชียงก็โดดจากได้จาต้านตอบความ พระยาหากสั่งให้ผมเอาไม้ทั้งเป็นมาแด่งนั้นเด ผม ก็ทำถูกแล้วสังแท้ซิโกรธเค็มท่านเอ๋ย คันซิไป เอาไม้ยูงยางมาพาด มันหากตายเที่ยงแท้ใผ เต้นไต่บ่อติง อันนี้ผมหากไปหาไม้ลำเป็นมาใส่ จริงแหล่ว พระยานั้นต่ายบ่อได้มันดิ้นพลาดลง นั้นเด หรือหากมีผิดแท้พระยาจาเว้าใหม่มา

ท่อน พะยานผมตั้งล้านพระยาเจ้าบอกจริงแท้
เหล่ว พอเมื่อเชียงจาแล้วพระยาหลวงบ่อมี
ปาก มันก็ถูกแท้ๆ เชียงเจ้าสู่ความ พระก็
เต็มใจแหล่วหวังเอาครั้งใหม่ หวังซิเอาให้ได้
ทำเจ้าโทษเชียงแท้แหล่ว วันหนึ่งนั้นพระยา
เมืองเจ้าว่าซิเอาไหวให้เชียงหลวงจนอยู่ ท่าน
จริงเตินเรียกฮ้องเสนาเจ้าสู่คน เขาก็มาโฮมแท้
หาพระยาคับคั่ง ท่านจริงปากกล่าวต้านจาเว่าต่อ
เขา วันนี้เฮาจักพาไปเล่นลำธารหาดใหญ่ ให้
ไปหาไข่ได้มาพร้อมสู่คน เฮาซิพาไปเล่นไหว
เชียงลองเบิ่ง คันมันทำบ่อได้เหมือนแท้ดั่งเฮา
แล้วจริงเอาเชียงแท้มาตีลงโทษ ว่ามันทำบ่อได้
สมเพี้ยงดั่งประสงค์ พระยาปลงความไห้เสนา
หาพ้าวพั่ง ให้ไปหาไข่ได้มาแล้วก็ด่วนไป เถิง
ริมห้วยลำธารแม่น้ำใหญ่ ที่นั้นเป็นหาดกว้าง

ทรายแท้ฮาบเพียง พระจริงพาเซายั้งบนทราย หาดใหญ่ พระจริงจัดไพร่ได้ไปแท้ ๔ คน ให้ไปทันเชียงเหมี่ยงมาเร็วพ้าวพั่ง เขาก็เฮ็ดฮีบฮ้อนไปแท้บ่อนาน ไปเถิงเท้าเฮือนเชียงจาบอกพระยาให้แจ่มเจ้าเชียงท้าวด่วนไป ท่านหากมีการฮ้อนเฮานี้จริงมา ท่านหากขัดข้องแท้จริงทันเจ้าด่วนไป พอเมื่อจากันแล้วเชียงหลวงพ้าวพั่ง ตกแต่งเนื้อดีแล้วก็เล่าไป เถิงฮิมห้วยลำธารหาดใหญ่ บ่อนพระยาพักยั้งเซาท่าตั้งแต่นาน พระก็บงการให้หมอเชียงบนบอก ว่าให้เล่นเรื่องแท้การเลี้ยวเลศกล เฮาซิพาโตเล่นทำนองเรื่องใหม่ เล่นวาดไก่ไข่แท้ในเรื่องหม่วนเฮ กับทงเสนาพร้อมหลายคนมวญมาก คนเชียงเลนบ่อได้คือแท้หมู่เฮา อันว่าตนตัวเจ้าเชียงหลวงจักมีโทษ คันบ่อมีประโยชน์ได้ใผนั้นก็ดั่งเดียว เชียงก็เปรียวเปลื้องพ้าวขานคำฮับพากย์ พระ

หากอยากเล่นแท้การเรื่องสิ่งใด ผมบ่อมีขัด
ข้องซิตามนำหมดทกอย่าง คันผมเล่นบ่อได้ตาม
เจ้าซิฮ่ำฮวน พอเมื่อจากันแล้วก็เตรียมตัวเล่น
เรื่อง อันว่าเชียงเหมี่ยงเจ้าก็ยืนนิ่งบ่อติ่ง เชียง
ก็หลิงดูแท้เสนาเล่นก่อน เขาก็เต้นหย่วนเท่า
ไปแท้เที่อละคน พอเมื่อดนนานได้ไปมาก็เห็น
ไข่ ตกจากก้นกะเบ๋าโส่งสู่คน อันว่าตนตัว
เจ้าพระยาหลวงก็เต้นออก ไข่ก็ตกจากก้นเหมือน
แท้ดั่งเขา ยังแต่เชียงหลวงเจ้าคนเดียวบ่อมีไข่
เชียงก็คิดออกได้ไหวเลี้ยวแห่งพระยา เชียงก็
วาแขนแล้วตีลงคือไก่ ฟังเสียงบั๊บๆ แท้ตีแล้ว
ก็เล่าขัน เก็กเก๋อเดอขึ้นเชียงหลวงก็เต้นออก
จับแจ่มเจ้าพระยาแล้วขี่หลัง ทำให้เหมือนไก่
ผู้เชิงกันกับไก่แม่ แล้วก็โตนจากแท้หลังเจ้า
แห่งพระยา ฝูงหมู่เสนาเจ้าก็ถามเชียงหาไข่
เชียงหากคิดออกได้จาต้านบอกเขา เฮาหาก

เป็นไก่ผู้สังมาถามหาไข่นี่เด ชาติที่ไก่มากล้น
ตัวผู้บ่อมี สังซิเป็นดีได้มีหลายติดต่อนี้เด มี
แต่แม่อ้อยต้อยสังเจ้าซิไปเป็น บัดนี้เฮาหากเป็น
ตัวผู้หาเชิงพวกหมู่ จริงซิมีไข่แท้ในท้องสู่คน
พระก็จนปัญญาแท้ไหวเชียงดีเก่ง ท่านก็ปาก
บ่อได้คาแค้นอั่งใน ว่าโตไหวดีแท้เชียงหลวง
ซ้ำดีกว่า พระก็หัวยุ่มๆ ใจนั้นหากเหล่าขม มัน
บ่อสมใจแท้พระยาหลวงเคียดข่น หมายซิทำ
โทษเจ้าเชียงน้อยให้อยู่มือ ก็บ่อคือความเว้าก็
พากันกลับต่าวมาแล้ว เถิงแห่งห้องโฮงกว้าง
เล่าเซา ฝูงหมู่สาวสนมพร้อมแหนพระยาหลาย
หมื่น ยอยื่นน้ำภาข้าวพร่ำเสวย พอดีแล้ว
พระยาเมืองคิดฮ่ำ หมายซิทำโทษแท้เชียงเจ้า
ก็บ่อเซา พอเมื่อหลายวันได้พระยาเมืองคิด
ออก เลยเล่าบอกไพร่น้อยไปแท้บอกเชียง ว่า
ให้มาไวแท้นำกันพร้อมพร่ำ กูหากมีเหตุฮ้อน

105 105 895.9112 น.31 ป 2518
พ 255 น
2480

ให้เชียงเจ้าดุ่งมาว่าเนอ เขาก็เออเอาแล้วขาน คำพระยาใหญ่ พากันไปพึ่งพ้าวเถิงห้องแห่ง เฮือน เชียงก็วาจาแท้ถามเขาพวกหมู่ พากัน มีเหตุฮ้อนสังแท้จริงด่วนมา เขาก็วาจาให้เชียง พังทุกสิ่ง ว่าพระยาหากใช้ทันเจ้าด่วนไปนี่แหล่ว ท่านหากมีการแท้จริงทันเชียงพ้าวพึ่ง ว่าให้ไปพร่ำ พร้อมเดียวน้อย่านาน เชียงก็ขานคำเจ้าดาดีตก แต่ง ไปพร่ำพร้อมเถิงเท่าฮอดพระยา เชียง จริงวาจาต้านถามดูถ้วนถี่ ท่านหากมีเหตุฮ้อนประ การแท้สิ่งใด๋ จริงได้ทันตัวข้ามาหาพ้าวพึ่ง ขอ แก่พระแจ่มเจ้าไขข้ออย่านานแด่ท่อน เมื่อนั้น พระยาหลวงเจ้าจาเชียงต้านกล่าว หมายซิทำ โทษเจ้าเชียงน้อยเที่ยงจริง ท่านก็หลิงบรบวร แล้วถามเชียงลองเบิ่ง เฮาซิถามโจทย์แท้ให้โต แก้ ๑ กลอน คันเชียงตัดทอนถี่มความใดแก้ บ่อแม่น เฮาซิทำโทษแท้เชียงเจ้าบ่อให้เมือ

เชียงก็เหลือใจแท้ให้ถามมาลองเบิ่งดูท่อน คัน
ผมแก้บ่อได้ตามเจ้าซิโทษทำนั่นท่อน พอว่า
เชียงจาแล้วพระยาบายเอานก จับสงกานกเอียง
มาแล้วบีบคอ พระจริงยอมือขึ้นกำสังกาแน่น
อยู่ แล้วจริงถามแจ่มเจ้าเชียงน้อยต่อไป โต
ว่าเฮาซิกำให้ตายแท้หรือเป็นให้เชียงตอบมาท่อน
คันโตแก้บ่อได้คราวนี้โทษซิมีแท้เด เชียงก็ดี
ใจแท้หือระทัยคิดฮ่ำ จักซิบอกให้แท้พระยา
เจ้าว่าจั่งใด๋ คันว่ากำให้ตายแท้กลัวพระยาซิ
วางออก คันซิบอกว่าเป็นแท้ๆ พัดกลัวเจ้าซิ
บีบแฮง เชียงก็เหลียวหาแท้เสาโฮงกลางบ่อน
พระยานั้น เชียงก็คาดลาดขึ้นเทิงแท้แห่งเสา
แล้วจริงวาจาเว้าถามพระยาซ่ำเล่า นายว่าผมซิ
ขึ้นหรือซิลงให้บนบอกมาท่อน คันว่านายบอก
แล้วผมนั้นจริงซิจา พระก็คาความเว้าเชียงถาม
บ่อมีบอก คันซิบอกว่าขึ้นเชียงนั้นซิต่าวลง

คันซิจาลงแท้เชียงหลวงซิขึ้นต่อไปแล้ว ก็เลย
แก้บ่อได้ปัญญาเจ้าแห่งเชียง พอเมื่อบรบวร
แล้วคากันเชียงก็ต่าวลงแล้ว พระก็วางนกเอี้ยง
ลงแล้วอยู่มือ เชียงก็กลับคืนแท้เมือเฮือนเซา
จอด หลายพร่ำมื้อเชียงเจ้าอยู่สบาย วันหนึ่ง
นั้นพระยามีงานแท้มโหรีประสงค์เสพ พระยาสั่ง
ให้เชียงเจ้าด่วนไป เชียงก็ไปไวแท้หาพระยา
พ้าวพั่ง พอเมื่อไปฮอดแล้วพระยาเจ้าบอกกลอน
วันนี้ให้เชียงเป็นหัวหน้าพาเขาออกก่อน ช้างและ
ม้าโขนพร้อมซิแห่ไป ให้โตพาเขาแท้เสนาออก
ก่อน เชียงก็คิดขี่คร้านใจเจ้าบ่ออยากไป เชียง
ก็คิดออกได้กลอุบายเรื่องหนึ่ง แล้วจริงคอน
หาบพร้อมกระขอห้างด่วนไป พาเขาแท้เสนา
ออกก่อน พระก็ขี่ช้างแก้วเดินย้ายช้า ๆ ตัน
หน้าหมู่คน เอากระขวางไว้ต้นทางหาบย่าง คน
ก็ไปบ่อได้เลยช้าอั่งกัน พระก็ทันมาแท้พลาย

สารม้ามิ่ง ก็หากไปบ่อได้ทางหน้าอั่งคน พระ
ก็จนความเว้าในใจเคียดขุ่น ทังเล่าฮ้ายพู่ๆเดิน
ชาองกน เชียงกหนมาแท้ขวางลาขวางบน พระ
ก็งึดเคียดค่อยจาต้านบอกเขา ว่าให้ตบหูแท้
เชียงหลวงคืนแน่ เชียงได้ยินก่อนแท้เขานั้น
สู่คน พอว่าเชียงตบแล้วก็พาคืนเกลี้ยงอ่อยห่อย
กลับต่าวบ้านมาแท้สู่คน พระก็จนบัญญาแหล่ว
ทั้งหลายกลับต่าว ฝงหม่ไพร่น้อยก็กลับเสี่ยง
บ่อยัง พระก็ชังเชียงเจ้าในใจบ่อมีปาก คึด
ค้อยๆ ใจน้อยอยู่ผู้เดียว พระก็เขียวเขาขั้น
กลับมานำหมู่ เถิงแห่งห้องโฮงถว้างเล่าเซา
ฮ้อยว่าเชียงหลวงเจ้าก็ถึงเฮือนนอนเน่ง บาย
แต่นมนาฏน้อยเมียแก้วสู่คน พอเมื่อดนนาน
ได้เมียเชียงเว้าต่อ ทั้ง ๖ นางพร่ำพร้อมจาเว้า
ต่อผัว เจ้าหากไหวดีแท้ทั้งบัญญาก็หากเก่ง
อันว่าเงินซิใช้เฮาแท้หากบ่อมี เจ้าควรไปหา

ถ่อนเงินคำมาใช้จ่าย เงินบ่อมีดี้ ๆ สังเจ้าจริง
อยู่เป็น สังมาเย็นใจแท้หาไหวตั้งแต่หมู่ มี
แต่ไหวเงินบ่อได้ฝูงข่อยบ่อว่าดีดอกนา พอว่า
เมียจาแล้ว ๖ นางพร้อมพร่ำ เชียงก็ออกปาก
ต้านจาเว้าต่อเมีย ให้เจ้าหยิบถงไว้ ๖ คนพร้อม
พร่ำ หน่วยใหญ่แท้พายขึ้นให้ลากดิน เมียก็
ยินดีด้วยเย็บถงคนละหน่วย พอเมื่อตื่นมื้อ
เซ้าเชียงเจ้าก็แต่งเอา สมเพาเพี่ยงพายถงลาก
ส้นน่อง หกหน่วยแท้เชียงเหมี่ยงเล่าพาย เชียง
ก็เดินตามใต้หายืนทุกที่ ก็บ่อมีผู้เว้าจาต้าน
ว่าจั่งใด๋ เชียงก็กลายไปหน้าทางศาลพระยา
อยู่ พอเมื่อไปฮอดแล้วเชียงขึ้นล่ำดู เห็น
หมู่คนหลายแท้ทำการพร้อมพร่ำ กับทั้งนาย
ใหญ่แท้ทนายพร้อมหมู่กรม เชียงก็จนใจแท้
หายืนทุกบ่อน ตันบักตูอยู่เรือยทางเข้าแห่ง
นาย ฝูงหมู่อัยยการพร้อมเห็นเชียงตันป่อง เขา

ก็คิดเคียดค้อยชังเจ้าแห่งเชียง พระจริงเดียง ความเว่าจาเชียงแถลงบอก โตก็คนใหญ่แล้ว ความฮู้ก็บ่อมี ชาติที่คนดีนี่บ่อมีมาตันป่อง ทางบักตูเปิดแล้วซิตันไว้เฮ็ดหยัง สังบ่อพึ่งการแท้ฝูงนายเข้าออก อย่ามายืนอ้ิงตังตันหน้าบ่อนเทียว ให้เจ้าหนีสาท่อนเชียงเอยอย่ามาอยู่ ให้เจ้าไปจากแท้ประตูท่อนเบื่อตา พอพระยาจาแล้วเชียงหลวงต้านตอบ เจ้าอย่ามาพูดท่อนคำฮ้ายบ่อแม่นหู ผมหาดูพอแล้วคนในศาลใหญ่ ใจใผดีและฮ้ายผมฮู้ตั้งแต่ดน เห็นว่าคนจนแท้มายืนอย่าพ้าวด่าหลายท่อน ใจพระยาทั้งพวกพ้องผมฮู้สู่คนนั้นแหล่ว อันว่าฝูงแถวชั้นเสนาอำมาตย์ เขาก็ขมเคียดค้อยชังแท้สู่คนมันสังวนใจแท้มาจาสะหาวอวด ว่ามันดีอวดฮู้ใจแท้สู่คน เฮามาเอามันท่อนถามดูลองเบิ่ง คันว่ามันบ่อฮู้ใจแท้หมู่เฮา ก็จริงเอามันนั้นขังตะราง

คุกใหญ่ ใส่โซ่ไว้ให้สมเจ้าอวดดี เขาจริงมีคำเว้า
กับพระยาจาต่อ เฮาควรลองฤทธิ์แท้เชียงเจ้าเบิ่ง
ดู บ่อได้กูร์ณาแหล่วชังมันเว่าโอ่ง เฮาจ่งทำโทษ
เจ้าคราวนี่แน่นอน พอเมื่อจากันแล้วคนในศาล
ใหญ่ หวังซิทำโทษได้เชียงเจ้าให้อยู่มือ แล้วจริง
ถามเชียงแท้ลองดูทุกสิ่ง คันว่าโตบ่อฮู้ใจแท้หมู่
เฮา โตซิเอาหยังให้ฝูงเฮาเป็นค่า เชียงจริงจาตอบ
ต้านขานเว่าต่อนาย ผมซิเอามาให้สายใจเมียมิ่งผม
นั้น ทั้ง ๖ คนพร่ำพร้อมซิยอให้แก่นายนั้นแหล่ว
คันว่าผมจาแท้ทวยจริงเว่าแหม่น เว้าถูกต้องใจ
เจ้าสู่คน ผมจักเอาเงินแท้เต็มถง ๖ หน่วย ผม
ซิยอมต่อต้านขันสู้ว่าจริงใด๋ คันแม่นใจดีแท้ก็
ลองกันเชียงบ่อว่านายเอย ผมบ่อกลัวดี๋ๆ คำ
เว่าแห่งคนดอกนา พอว่าเชียงจาแล้วพระยา
หลวงเคียดขุ่น ใจโกรธกล้าจาต้านว่าซิลอง หมาย
ซีเอามาได้เมียเชียงด้วยง่าย เขาก็ใจโกรธกล้า

จาพร้อมสู่คน ก็จริงตกลงแท้พะนันเชียงตาม
ว่า ทำสัญญาไว้แล้วก็ถามแท้แห่งเชียง ใจ
เฮาเป็นใด๋แท้ให้เชียงจาต้านตอบมาท่อน ทั้ง
พระยาและไพร่น้อยให้เชียงเว่าสู่คน เชียงบ่อ
จนใจแท้ก็วาจาต้านกล่าว ผมซิทวยบอกให้ใจ
เจ้าสู่คน บ่อได้สนเทห์ง้อซิขอจาด้วยง่าย ใจ
พระยาและลูกน้อง ก็เหมือนแท้ดั่งเดียวนั้นแหล่ว
ใผบ่อมีใจเข่มชังกันอาฆาต พระยาก็บ่อชังหม่
เจ้าหมายฆ่าฆาตเวร บ่อมีใจเข็ญข้องชังกัน
กับพวกหมู่ กับทั้งฝูงหมู่เจ้าบ่อหมายฆ่าแห่ง
พระยา ก็หากพากันแท้ทำการด้วยซื่อ บ่อมี
ใจคดเลี้ยวหมายฆ่าแก่กัน ใจพระยานั้นถนอม
พลพวกไพร่ คิดอยากให้หมู่เจ้าเมืองบ้านอยู่
เย็น อันว่าเสนานั้นอัยยการเสมอภาคกันแล้ว
บ่อมีใจคดเลี้ยวหมายฆ่าแห่งพระยา หรือหาก
พากันแท้ชังพระยาเหมิดหมู่นี่เด หรือว่าพระ

บาททำวชังเจ้าให้ว่ามานั้นท่อน หรือหากหมาย
ฟันฆ่าชังกันก็ฮิบว่ามาท่อน ใผบ่อมีใจคดเลี้ยว
ก็จาต้านว่ามา เชียงก็ถามหาแท้ฝูงนายหลาย
มาก บ่อมีใจคดเลี้ยวหมายฆ่าแห่งกัน พระ
ยาหลวงนั้นก็ฟังเชียงจากล่าว พระก็ปากบ่อได้
คือแท้ดั่งความนั่นแหล่ว พอว่าเชียงจาแล้ว
พระยาหลวงพร้อมไพร่ ใจหากเป็นดั่งแท้เชียง
เว่าส่ความ พระจริงยอมยังให้เงินเชียงตามค่า
เต็ม ๖ ถุงพร่ำพร้อมซิยกให้แก่เชียง เขาก็เคือง
ใจแท้ชังเชียงแค้นคั่ง ใผก็หมายหมั่นไว้ใจแท้
สู่คน อันว่าเชียงหลวงเจ้าก็พายเงินกลับต่าวมา
แหล่ว เถิงแห่งห้องเฮือนน้อยก็เหล่าเซา เมีย
ก็ดีใจแท้เห็นเงินหลายมาก คอยท่าอุปฐากแท้
เชียงเจ้าให้อยู่เย็น กลางเว็นแท้กลางคืนก็นอน
อยู่ คอยถ้าชมแต่แก้มเมียแก้วสู่คน ดนมา
ได้หลายเดือนแถมถ่ายมาแหล่ว พระก็ขมเคียด

ค่อยชังเจ้าบ่อเซา ฯ

บัดนี้ จักกล่าวเถิงหัวเมืองก้ำทางไกลต่างประ เทศมาแหล่ว หมายซิมายาดบ้านไปแท้ให้ส่วยไฮ เขาก็หามาได้คนดีล้านเก่ง เอามาชนประเทศน้ หมายหมั่นค่าพะนัน เขาก็พากันพ้าวเดินทางด้น ด่วนมาแล้ว เถิงขอกคุ้มเมืองนั้นก็เล่าเซา เขาก็ มีตราให้คนนำมายื่นพระยาแล้ว ว่าให้หาคน เก่งกล้าหัวล้านออกชน คนว่าคนพระยาแท้ชน ดีล้านเก่ง เฮาจักเสียค่าให้พันต้อแห่งพะนัน คันว่าทางเฮาแพ้ซิเอาเมืองไปส่วยจริงแล้ว เก็บ เอาปีละต้อพันล้านให้ส่วยเฮา พอพระยาหลวง เจ้าเห็นตราทราบข่าวมานั้น พระก็คิดโศกเศร้า กลัวย้านให้ส่วยเขา พระก็เหงาทรงง่วงในใจ บ่อต้านปาก วันนั้นเชียงก็คิดใคร่ฮู้เดินดั้นดุ่ง ไป เถิงโฮงกว้างเห็นพระยาทงโศก เชียงก็ ถามแจ่มเจ้าสังแท้จริงเหงาท่านเอย พระหากมี

เข็ญข้องประการใดเหงาหง่วมนี่เด ขอแก่พระแจ่มเจ้าจาแจ้งอย่าบังนั้นห่อน พอว่าเชียงจาแล้วพระยาหลวงตานกลาว เฮาหากมีเหตุด้วยทางก้ำฝ่ายไกล เขาหากมีตราใช้คนนำมาส่ง ว่าให้หาเที่ยวได้หัวล้านออกขน คันว่าทางเฮาแพ้ซิเอาเมืองไปส่วย เฮาก็คิดยากแท้หัวล้านก็บ่อมี จักซิไปหาแท้คนดีล้านเก่งใสเด จริงซิมาสู้ได้ชนแพ้แห่งเขา พอพระยาจาเว้าเชียงหลวงจาตอบ ของท่อนั้นซิไปง้องิดหยังท่านเอย ผมจักทำวิธีให้เขากลัวย้านก่อนจริงแหล่ว ให้มันกลับต่าวบ้านคืนแท้บ่อชน อย่าไปจนใจท่อนเหงาซงง่วงอยู่ ของท่อนี้ซิไปย้านฮ่อมใด๋เจ้าเอย พอว่าจากันแล้ว เชียงหลวงบนบอกให้ท่านเขียนบอกไว้ตราแต้มแต่งลง ให้คนไปติดบ้ายตามประตูทุกแห่ง ห้ามขาดไว้คนเข้าออกไป คนในบ้านในเมืองบ่อให้ออก คัน

ว่าคนนอกนั้นก็เขียนห้ามอย่าเข้ามานั้นท่อน พอ
เมื่อจากันแล้วพระยาเมืองตกแต่ง เขียนขีด
แต้มตราตั้งแต่งลง แล้วจริงเอาตีป้ายตามประตู
ทุกแห่ง เชียงก็ตกแต่งทั้งเสนาพร้อมไพร่เมือง
เชียงก็จัดเอาได้มาหลายเกี้ยไม้ไผ่ ฝั้นเชือกด้าย
หันเกี้ยวท่อขา แล้วจริงหาเอาได้ขนควายแซม
เชือก เอาน้ำเกี้ยงมาย้อมดั่งหนัง แล้วจริงเอา
ลงน้ำ ๓ วันให้เกี้ยเปื่อย เถิงกำหนดเขตต์แล้ว
ก็เดินเต้าหมู่คน เขาก็มาหลายแท้ทั้งเมืองเต็ม
ข่วง เชียงจริงประกาศให้คนแท้มากหลาย เฮา
มาพากันพร้อมดึงหนังทุกหมู่ คนในเมืองมาก
ล้นให้ดึงแท้สู่คน แล้วจริงเอาหัวล้านมาเทียม
หนังผูกไปแล้ว เชียงก็บอกให้เจ้าหัวล้านสู่
ความ ให้เจ้าทำซงห้าวชนดินเต้นแล่นนั่นเนอ
เบิดเซ่อเง่อประสงค์เต้นแล่นไปนั้นท่อน พอดี
แล้วหนังเฮาก็จักขาด คันว่าหนังขาดแล้วให้เฮา

ล้มสู่คน พอว่าจากันแล้วทั้งเมืองพร้อมพร่ำกัน
แหล่ว มาดึงหนังพร่ำพร้อมกันแท้สู่คน ส่วน
ว่าตาหัวล้านให้หาญตัวออกก่อน เบิดเซ่อเง่อ
หง้อพร้อมดั่งความ ฝูงหมู่คนตามกันดึงหนัง
แสนโกฏิ ล้านก็เต้นแล่นพ้าวหาญห่าวล่วงไป
เถิงสถานห้องนาหลวงท่งใหญ่ ไกลที่พลต่าง
ด้าวเซาหั่นท่าแข่งชน ล้านก็วนเวียนแท้ซนดิน
เต้นแล่น ล้านก็เต้นแก่งแก้หนังย่อยขาดไป
อันว่าคนหลายได้ดึงหนังล้มท่าว ล้านก็เต้น
พั่งพ้าวโตนน้ำเกือกตม พอดีแล้วพลหลวงต่าง
ประเทศ เขาก็เห็นประหลาดแท้หัวล้านเก่งแฮง
เขาก็แยงไปเว่าพลเขาดูเบิ่ง เห็นหมู่คนล่าวล้ม
ดึงล้านบ่อพั่ง มันหากเหลือขนังแท้ตัวแฮงล้าน
เก่งเขาแหล่ว เฮาควรสู่บ่อได้ซิยอมไว้แต่ไกล
ก่อนท่อน พอว่าจากันแล้วก็มายอมพ้าวพั่ง

ล้านข้าน้อยหากโซเแล้วป่วยเป็น เขาก็เจ็บใน
ท้องหลังแอวหมดทุกบ่อน มันหากเป็นป่วยใช้
หนาวสบั้นสั่นนอนอยู่แหล่ว เฮาควรตกลงแท้
เอากันทีใหม่นั้นท่อน คราวหน้าพุ้นบ่อหวังเต้อง
ว่าซิเซาเจ้าเอย พอว่าเขาจาแล้วเชียงหลวงก็
จาตอบ เจ้าหากย้านบ่อแพ้ก็ตี๋ไข้สั่นสายนั่น
แหล่ว คันบ่อเป็นตาสู้ก็เมือสาพ้าวพั่ง อย่า
ได้มาอยู่ใกล้หัวล้านซิไล่ชนเจ้าแล้ว พอว่าจา
กันแล้วพลหลวงต่างประเทศ เขาก็กลับต่าว
บ้านหาห้องสู่คน อันว่าเชียงหลวงเจ้าทั้งพระยา
ก็กลับต่าวคืนแหล่ว เดินไพร่น้อยคืนเข้าสู่
เมือง พอดีได้พระยาหลวงหายโศก หมด
เคราะห์ฮ้ายใจเจ้าชื่นบาน อันว่าสมภารเจ้าพระ
ยาหลวงทั้งไพร่ เห็นไหวแจ่มเจ้าเชียงเหมี่ยง
เก่งดี เขาจริงมีการตั้งหานามแถมชื่อ เดิน
บอกไว้ให้เขาฮู้สู่คน แล้วจริงหานามให้สมคน

ไหวเก่ง เรียกชื่อเจ้าเชียงเหมี่ยงเปลี่ยนนาม
ตามใจแท้หลายคนพร้อมพร่ำ เขาจริงเรียกชื่อ
ตั้งสมเพี้ยงเผ่านาม ชื่อว่าศรีทนนชัยเจ้าคนดี
ไหวเก่ง ยึดเอาฝูงพี่น้องเมืองบ้านให้อยู่เย็น
เขาจริงเห็นดีแท้ทั้งเมืองเค้าคื่น เขาจริงเรียก
ชื่อเจ้าตามตั้งใหม่มา อันว่านามหลังนั้นก็ไลเสีย
ถิ่มชื่อ พากันเรียกใหม่แท้พระยาตั้งสู่คน พอ
เมื่อดาดีแล้วประชมกันตั้งชื่อ ศรีทนนชัยแจ่ม
เจ้าก็เมื่อห้องกล่อมเมีย บาก็เฝือแฝงผันพันธนัง
เมียมิ่ง เมียก็ฮักยิ่งล้ำผัวแก้วแห่งตน พอ
เมื่อดนนานได้หลายวันแถมถ่ายมาแหล่ว พระ
ก็ขมเคียดค่อยชังเจ้าบ่อลืม เคียดว่ามันไหว
แท้เอาเงินเหลือมาก หวังจักเอาเปรียบแท้อ้ายศรี
ท้าวบ่อเซา พอเมื่อพระฮ่ำแล้วหัวพ่อเลยตาย
พระก็หาพงศ์พันธ์บ่อมีพอดี้ เลยบ่อมีใผไห้นำ
หัวตาย่อยยั่ง หาผู้ไปเหยียบห้องกุฎีนั้นก็บ่อมี

พระจริงทันทีใช้หาคนไปให้ฮ่ำ นำหัวพ่อแจ่ม
เจ้าหลวงเฒ่าวัดเหนือ กับทั้งเมียพระยาพร้อม
ให้ไปนำฝูงหมู่ ศรีทนนชัยแจ่มเจ้าให้เป็นหน้า
หมู่ไป ศรีก็พาเขาพ้าวหลายคนพร้อมพร่ำไป
แหล่ว คันว่าไปฮอดแล้วใผนั้นก็บ่อจา ศรี
ก็พาเขาไห้นำหลวงตาเจ้าหัวพ่อ ท้าวก็นั่งจ้อ
ก้อประสงค์ไห้ฮ่ำนำ ศรีคำเจ้าทนนชัยไห้ว่า
คนหลวงตาตายแล้ว ก็เฮ็ดหาหัดขนเทิงบน
อยู่ตู่ยู่ คันหัวคูตายนั้นพัดเฮ็ดโกยเสียกค้าง
ปลายเว้ออยู่ปูลู เขาก็อดสูแท้หัวขวัญทั้งหมู่
เมียพระยาก็หากอดบ่อได้หัวแท้ดั่งเขา ศรี
จริงวาจาเว่าแถลงคำขานต่อ พระหากบอกไห้
แท้สังเจ้าก็จริงหัวนี่เด อดมาพากันไห้หลายคน
เป็นหมู่นี้ท่อน เขาบ่อพังพากย์ต้านอ้ายศรีเว่า
สิ่งใด๋ มีแต่หัวขวัญเจ้าศรีทนนชัยไห้ฮ่ำ ศรี

ก็อดบ่อได้บายค้อนไล่ตี วางใส่หัวใผแท้เจ็บ
ลงม่อยละแหม่ง เมียพระยาศรีก็ตีพร่ำพร้อม
หัวเจ้าไข่โน เขาก็พากันไห้กลับคืนพ้าวพั่ง
มาส่อให้พระยาเจ้าสู่คน พอเมื่อมาเถิงห้อง
โฮงพจะยาจากล่าว เจ้าหากเป็นเหตุฮ้อนการ
แท้สิ่งใด๋ จริงได้พากันไห้หัวโปหน้าไข่มานี้
เขาจริงก้มขาบไหว้จาต้านต่อพระยา อันว่าทนน
ชัยเจ้าคัวเอาค้อนต่อยหัวแล้ว ตีผู้นั้นผู้นี้สา
แล้วก็แล่นมา ฝูงข้าจริงได้พากันไห้หาพระยา
จาต่อนี้แล้ว ตามแต่พระบาทเจ้าซิทำแท้สิ่งใด๋
หรือหากมันดีแล้วซิตัดสินบ่อลงโทษ พระก็ใจ
โกรธกล้าหมายฆ่าโทษทัณฑ์ แล้วจริงเฮ็วพลัน
พ้าวถามศรีดก่อน เจ้าหากมีเหตด้วยการแท้สิ่ง
ใด๋ จริงได้ตีเขาไห้ทั้งหลายฮ้องโห่มานี้ เฮา
จักทำไทษเจ้าอ้ายศรีแท้เที่ยงจริง พอพระยาจา
แล้วศรีทนนจาตอบ นายหากบอกไปไห้นำหลวง

ตายาพ่อ ไปฮอดแล้วเขานั้นก็เหล่าหัว มี
แต่ผมไปไห้คนเดียวฮ้องฮ่ำ เขาก็หัวอยู่เรื่อย
ทางไห้แม่นบ่อมี ผมก็จาเขาแท้หลายคำบน
บอก เขาก็หัวอื้นๆ บ่อฟังเว่าแห่งผม หาผู้
ยมมะนาไห้นำบาหลวงพ่อบ่อมีแหล่ว ผมก็บาย
ได้ค้อนตีแท้ต่อยหัว เขาจริงมัวเมาไห้นำผมเกี้ยง
อ่อยห่อย สังซิมาเคียดค่อยชังข่อยผู้ตี้นี้เด นาย
หากบอกไปไห้นำผมพร้อมพร่ำ คันว่าไปฮอด
แล้วก็ผมไห้ผู้เดียว เขาบ่อฟังความแท้คำพระ
ยาจาบอก ผมก็คัวได้ค้อนตีซ่ำต่อยหัวนั้นแหล่ว
พอพระยาจาแล้วศรีทนนจาต่อ มันก็หากถูก
แท้ๆ อ้ายศรีเจ้าสู่ความเจ้าเอย พระบ่อมีจา
ต้านหาความซิลงโทษได้แหล่ว เขาก็ขมเคียด
ค่อยบ่อยอมเจ้าง่ายดาย มันหากเจ็บหลายแท้
หัวโปหน้าผากไข่ แม่นจริงใด๋ก็ไห้ทำโทษแท้
ศรีเจ้าจริงซิเซา พระยาหลวงเจ้าก็เต็มที่คิด

บ่อออก มันหากแม่นแท้ๆ ศรีเจ้าก็จริงตี ตี้แต่
ตีเมียเจ้าของพระยาจนหัวไข่ พระก็คิดออกได้
ใจฮ้ายเคียดฟุน แล้วจริงเดินเขาให้ทั้งหลาย
พวกหมู่ ให้ไปขี้ใส่แท้เฮือนน้อยแห่งบา เมีย
พระยาเจ้าสนมนางพร้อมพร่ำ หลายมากล้นไป
ขี้ใส่เฮือน ศรีทนนชัยเจ้าบ่อมีจาต้านตอบ แล้ว
แต่พระบาทเจ้าซิทำแท้สิ่งใด๋ ศรีก็ไปไวแท้เมือ
เฮือนพ้าวพั่ง เหลาแล่ไว้หลายเส้นนั่งคอย พอ
คราวแล้วเมียพระยาพร้อมหมู่ พากันไปฮอด
ห้องเฮือนน้อยแห่งศรี เขาก็มีคำต้านถามดูถ้วน
ถี่ พระหากใช้หมู่นี้มาขี้ใส่เฮือน ศรีทนนชัย
เจ้าซิยอมใจหรือบ่อ ศรีก็ออกปากต้านตามเจ้า
บ่อว่าสัง เขาก็พากันขึ้นเทิงเฮือนขี้ใส่ ขี้ก็
บ่อขี้แท้ทั้งเหยี่ยวแถมตด เต็มในเฮือนแห่งศรี
ทนนเจ้า หมอก็บายเอาแส่หวายยาวมาฟาด
ตีผู้นั้นผู้นี้หลังเจ้าก็ไข่พอง เขาก็พากันไห้เทิง

เฮือนชีชั่ว ศรีก็ตีหน่ำเรื่อยหลายเส้นฟาดลง
ตีทางท้องทางหลังบ่อมีจ่ง เมียพระยาเกลือก
กลิ้งทั้งไห้แล่นลง ฝูงหมู่นงคราญน้อยสนม
นางพร้อมพร่ำ พากันไห้สะอื้นลงพ้าวแล่นเมื่อ
พอเมื่อไปเถิงห้องโฮงพระยาจาต่อ มันหากตี
ข้าน้อยทั้งเจ้าแม่เมือง มันบ่อหลิงโสมหน้าเมีย
พระยาพอสน่อย มันก็ตีเกลี้ยง ๆ เหมิดแท้สู่
คน เหลียวดูหลังฝูงข้าเป็นคูคองเลือด หวาย
มันเฮียดช่ำเรื่อยทั้งค้อนต่อยตี พระก็มีใจเข่ม
พังเขาจาต่อ หมายซิทำโทษแท้ศรีเจ้าใส่ตราง
พระก็วางคำให้เสนาพ้าวพั่ง ไปเฮียกเอ้นบักนั่น
ด่วนมา พอเมื่อมาเถิงห้องโฮงพระยาก้มขาบ
พระหากทันข้าน้อยมาแท้สิ่งใด พระก็ไขคำ
ต้านจาไปตามวาท เฮาหากจัดแจ่งเจ้ามาแท้เรื่อง
มีท่านเอย โตหากบ่อดีแท้มีผิดโทษใหญ่ศรีเอย
เฮาจักทำโทษแท้โตเจ้าว่าจริงใด โตหากมีผิด

แล้วตีเขาโทษใหญ่ เฮาบ่อเอาไว้ได้คราวนี้แน่นอน เป็นสังแท้ศรีทนนจริงขมเคียด เฮาหากบอกแท้ๆ เขานั้นก็จริงไป บอกให้เขาไปขี้เทิงเฮือนโตอยู่ โตก็ฮ้ายพู่ๆ ทั้งแส่ไล่ตี เมื่อนั้นหมอศรีเจ้าก็วาจาแถลงตอบ เจ้าหากบอกหมู่นี้ไปขี้ใส่เฮือน ผมบ่อมีเสียแท้เสียใจพอสะน่อย บ่อได้มีเคียดค่อยซิชังเจ้าสิ่งใด ผมหากเหลือใจแท้ก็ทำลายเหลือมาก มันหากขี้บ่อแล้วตดพร้อมเหยี่ยวลง มันก็ไหลไปห่งเต็มเฮือนปานน้ำแก่ง มันหากบ่อขี้แท้ตามเจ้าบอกไป ผมก็มีใจเข่มหึงชังทำโพด คันพระยาบอกแล้วมันนั้นก็บ่อทำ มันหากกรรมเขาแหล่วทำเกินความบอก ผมก็คิดออกได้บายแส่ไล่ตี เขาก็หนีไวพ้าวลงเฮือนวิ่งแล่นมาแล่ว เถิงแจ่มเจ้าพระยาพี้ส่อความ ตามใจท่อนพิจารณาให้ถ่วนถี่พระยาเอย โทษบ่อมีดี้ๆ สังซิเว่าว่าผม

นี่เด นายหากบอกไปขี้มันบ่อทำตามว่า ขี้ยังบ่อแล้วพัดตดซ้ำเหยี่ยวลง ใผซิอดสาได้ในใจนิ่งอย่ ผมก็คัวได้ค้อนทั้งแส่ต่อยตีนั้นแหล่ว ศรีทนนชัยจาแล้วพระยาหลวงคิดฮ่ำ มันหากถูกระเบียบเบื้องคำท้าวสู่ความ พระก็ชังบาท้าว ศรีทนนชัยก็ชังอยู่ คันซิทำโทษเจ้าบ่อมีเรื่องบ่อนใด พระก็ไขคำให้ทนนชัยกลับต่าว ศรีกพาวพังแท่ลาเจาดวนเมือ พอเมือมาเถิงหองหาเมียล่างบ่อน ศรีก็นอนแนบซ้อนเมียเจ้าสู่คน พอเมื่อดนนานได้หลายเดือนแถมถ่ายมาแหล่ว หลายขวบมื่อปีตั้งถ่ายแถม บาก็นอนเทียมข้างเมียแพงสนุกยิ่งจริงแหล่ว บ่อได้มีเดือดฮ้อนการเจ้าสิ่งใด

บัดนี้ จักกล่าวเถิงเจ้าพระยาเมืองต่างประเทศอีกแหล่ว พากันเลี้ยงนกแก้วจาเว่าปากเป็นนกบ่อมีคำข้องไทยลาวต้านกล่าว ภาษาจีนก็ได้

เป็นแท้สู่ความ บ่อได้มีทางข้องปานนักเรียน ม. ๘ นกก็เว่าจ้อย ๆ บ่อมีข้องห่อมใด๋ พระก็ทันเอาได้เสนาฝูงไพร่ เต้นเอาเหมิดหมู่บ้านมาพร้อมพร่ำกัน พระจริงวาจาต้านหาลือทุกหมู่เฮาจักเอานกแก้วไปต้านต่างเมือง เอาไปสู้ความจาเว่าแข่งกันแหล่ว คันนกเขาบ่อแพ้เมืองบ้านก็ส่วนเอา คันนกเฮาบ่อสู่ของเขาดีเท่า เฮาจักยอมหมื่นต๊อพันล้านมอบเขา คราวไปชนหัวล้านก็ของเขาดีกว่า เฮาหากหาผิดเรื่องไหวแท้ต่าวมา จริงบ่อเสียเงินแท้ทั้งหลายเหลือมาก เฮาหากไหวเก่งแท้มาได้บ่อกลัว พอว่าจากันแล้วเสนาพร้อมพร่ำ ทั้งพวกพ้องชาวบ้านสู่คนเขาก็พากันตั้งเป็นกองทัพใหญ่มาแหล่ว หมายจักมาส่เจ้าศรีทนนพี่ส่วยไฮเจ้าเอย พอเมื่อมาเถิงท้องนาหลวงท่งใหญ่ ใกล้ขอกคุ้มเมืองพี้ก็เล่าเซา เขาก็มีตราใช้มาถวายภูวนาถ บอก

ให้หานกแก้วมาต้านแข่งกัน คันหากทางใด๋แพ้
พะนันกันเมืองมอบ คันบ่อทำดั่งนั้นเมืองบ้าน
บ่ออยู่เย็น เฮาจักทำการสู่สงครามฮบต่อเอา
แหล่ว ขอพระยามิ่งบ้านทางนี้ฮ่ำคนิงหั่นท่อน
พระก็หลิงดูแท้ตราเขามาฮอด พระก็ฮู้ขอดข้อ
กระบวนเบื้องสู้ความ หลิงหาแท้ในเมืองมูล
มาก บ่อมีนกปากต้านจาเว่าถ่วงตัว จักซิเอา
ใสแท้หามาสู้ต่อเขาแหล่ว นกบ่อมีดี๋ๆ คนเลี้ยง
ปากเป็น พระบ่อเห็นใสแหล่วทางใด๋พอคิดต่อ
พระก็คิดโศกแท้เหงาง่วงอยู่ผู้เดียว หวังจัก
เสียเมืองบ้านทั้งหลายพวกไพร่ พระก็คิดคั่งแค้น
คนิงโอ้อ่าวกะสัน พระก็โทมนากลั้นคนเดียว
ไห้ฮ่ง เพราะบ่อมีนกแก้วซิมาต้านต่อเขา พระ
ก็มีใจเศร้าหื้อระทัยแค้นคั่ง คราวหนึ่งยังบ่อ
แล้วพัดแถมซ้ำเทื่อสอง คราวนี้ก็หากเต็มที่
แหล่วบ่อมีทางซิคิดต่อ พระก็เหงาโศกง่วงใจ

เจ้าบ่อชั่นบาน คราวนั้นศรีทนนชัยเจ้ามีการมา
เที่ยว หวังจักมาเยี่ยมเจ้าพระยาพี่อย่โฮง ริบมา
เถิงห้องเห็นพระยาเหงาหง่วม เห็นพระคิดโศก
กลั้นบ่อวาจาต้านตอบ ศรีจริงวาจาต้านถามพระยา
ถ่วนถี่ พระหากมีเหตุฮ้อนการแท้สิ่งใด๋ จริง
ได้เหงา ทรง ง่วง คน เดียว หมอง หม่น พระยา เอย
หรือว่าเจ็บปวดเกล้าเมามั่ววิงเวียนเจ้าเอย พอ
ว่าศรีถามแล้วพระยาหลวงจาต่อ เฮาหากคิดโศก
กลั้นคราวนี้ส่วนซิตายแท้แหล่ว เพราะเขามีตรา
ใช้มาเถิงยอยั่น ว่าให้หานกแก้วไปเว่าแข่งกัน
คันนกใผบ่อสู้ให้เอาเมืองมวนมอบว่าดาย คัน
บ่อทำดังนั้นเมืองบ้านซิม่นมิน เขาจักเอาการ
ตั้งสงครามฮบต่อเฮาแหล่ว จักซิคิดออกแท้ทาง
เข้าห่วมใด๋ นกก็บ่อมีแท้โตเดียวพอจาปาก
เฮาหากคิดยากแท้ใจสะอั้นเหมี่อยมิน จักซิเอา
หยังสู้สงครามฮบต่อศรีเอย คิดหานกน้อยๆ ใส

แท้ก็บ่อมี เมื่อนั้นศรีทนนเจ้าวาจาแถลงตอบ
ผมบ่อคิดยากย่งพอน้อยบ่องใดดอกนา ของที่
พอปานนี้สังซิเหงาทรงหง่วมพระยาเอย ขอพระ
หายโศกห่อนอย่ากลัวย้านย่อนเขา ผมซิเอาเขา
ให้ได้คืนเมือด้วยง่าย บ่อให้เสียมิ่งบ้านเฮาได้
ง่ายดายดอกนา อันว่าสังกาน้อยของเขาเว่าเก่ง
ก็ดีท่อน ย่านแต่ตายเที่ยงแท้คราวนี้แน่นอน
พระเอย พอวาจากันแล้วพระยาหลวงชมชน
หัวยุ่มย่ามจาเว่าต่อกัน ศรีทนนชัยเจ้าตีกองเติน
ป่าว ทีดหมุ่งตุ้มกองแค้วป่าวเติน อันว่าเสนา
เจ้าทั้งหลายมวญมาก กับทั้งฝูงไพร่น้อยโฮม
เข้าข่วงพระยา เขาก็มาหลายแท้ฝูงคนเดียระดาษ
ฝงหม่อำมาตย์เจ้าพอล้านหมื่นกือ อือทือเข้า
เต็มโฮงพระยาใหญ่ คับข่วงคุ้มคนเข้าอเนกนอง
ศรีทนนชัยเจ้าก็วาจาเตินป่าว บอกให้พลพวก
พร้อมเขาฮู้สู่คน บัดนี้พระยาเมืองก้าทางไกล

ต่างประเทศ เขาก็เอานกแก้วมาเว่าแข่งกัน
คันว่าทางใด๋แพ้ก็เอาเมืองยอมอบ หมายเขตต์
บ้านลงให้ค่าพะนัน ตราวนี้เฮาบ่อมีนกแก้วจา
เป็นพอสน่อย ซิเอาหยังต่อต้านขันสู้ต่อเขา
เฮาควรไปหาแท้หลายคนพร้อมมาก หาได้นก
ใหญ่แท้มาเว่าแข่งเขา พอว่าศรีจาแล้วก็พากัน
โดยด่วนไปแล้ว ขึ้นโคกกว้างดงไม้ป่าหนา อัน
ว่าสักกูณาเจ้ากระชุมโตบินผ่านมาแหล่ว ฝูง
ไพร่น้อยเห็นแล้วก็ไล่ตาม หลายคนเขาโฮมกัน
อ้อมป่า ลัดสู่ท่างทางเว้นก็บ่อมี นกก็ลีลา
ย่ายบินไปเฮ็วฮีบ เขาก็วิ่งลัดพ้าวทางเข้าเขตต์
เขา พอคราวแล้วกระชุมแซงเลยเมื่อย บิน
บ่อได้หิวหล้าอ่อนแฮง ตกลงเท่าเถิงดินยืนอย่
เขาก็ปบพั่งพ้าวโฮมเข้าครุบเอา เลยจับได้เอา
มาพ้าวพั่ง ฮอดแห่งห้องโฮงกว้างเล่าเซา ศรี
ทนนชัยเจ้าเตินเขาตกแต่ง หาเอากรงพร่ำพร้อม

มาแท้บ่อนาน แล้วจริงเอานกเข้าในกรงขังอยู่ เหยื่อก็บ่อบ้อนทั้งน้ำบ่อให้กิน ๗ วันได้กระชุมโตหิวหอด บ่อได้กินเหยื่อแท้ในท้องเปล่าดาย นกก็หิวโหยแล้วเห็นหยังก็คึดอยาก เหลียวเห็นนกน้อย ๆ น้ำลายพั้งออกมา เพราะว่าหิวหลายแท้ ๗ วันทัดเที่ยง หยังบ่อมีอยู่ท้องกระซุมเฒ่าจ่อยโซ พอดีแล้วกระซุมหิวโหยมาก เขาก็จัดแต่งเนื้อเต้นช้างออกไป เขาก็หาเอาได้ยานคำหามแห่ ศรีทนนแจ่มเจ้าประสงค์ขึ้นนั่งเทิง เขาก็หามบาท้าวศรีทนนออกก่อน พระก็ขึ้นขี่ช้างสารกล้าดุ่งไป ฝูงพลล้านตามตื่นภูวนาถ หลายหมื่นต๊อคนเข้าแห่แหน พอเมื่อไปเถิงห้องตื่นเมืองทุ่งใหญ่ ใกล้ทัพเจ้าทางพุ้นก็เล่าเซา เขาก็พากันตั้งกองพลเลียนอยู่ พอเมื่อตั้งทัพแล้วดาถ่วนสู่ทาง แล้วจริงพากันตั้งสนามหลวงกว้างใหญ่ เสียหญ้าพร้อมเป็นเกลี้ยง

คล่องงาม แล้วจริงหามบาท้าวศรีทนนชัยเทิง
เท่น ไปพักยั้งสนามกว้างแข่งกัน เขาก็เอา
มาแท้สังกาตัวเก่ง มาสนามพร่ำพร้อมกันแท้
สู่คน เสนาเจ้าทั้งหลายอำมาตย์ มานั่งล้อม
เป็นถั่นถี่ถัน ทางฝ่ายก้ำท้าวใหญ่ทนนชัย เขา
ก็มาเป็นแถวหมู่เสนาพร้อม ทั้งพระยาหลวง
เจ้าก็พากันมานั่ง นกก็มาพร่ำพร้อมกระชุมเฒ่า
อยู่สนาม พอดีแล้วสังกาเต้นออก ถามข่าว
เจ้าทางนี้อยู่สบายดีลือ เป็นใด๋เจ้ากรุงศรียุทธราช
ทางนี้ ยังค่อยทรงสืบสร้างเมืองบ้านอยู่สบาย
แด่ลือ สังกาแก้วก็ถามไปทุกอย่าง ดีและ
ฮ้ายก็ถามเผี่ยนสู่ความ แม่นซิถามสังแท้กระ
ชุมโตบ่อจาตอบ ยืนเฮ็ดหัวล้าน ๆ พึ่งแล้วก็บ่อ
ตึง ยืนเฮ็ดหัวเถยแท้เถวเลวงึกงาก ปากบ่อ
ต้านยืนเทิ่งเงี่ยงคอ พอดีแล้วสังกาเว่าต่อถาม

พากย์พันกระชุมเฒ่าบ่อจา ถามหาแท้ทางใด๋ก็มิดเงียบ มันบ่อมีปากต้านความน้อยกล่าวแถลงอันว่าสังกาแก้วก็ถามดูอีกใหม่ อันว่าทางประเทศน้ำเมืองบ้านอยู่จริงใด๋ท่านเอย พระยาหลวงเจ้ายังคงค่อยอยู่ดีลือ หรือว่าเป็นเหตุฮ้อนการแท้สิ่งใด หือนกกระชุมเฒ่าหัวเถยฮีบบอกมาท่อนเจ้าอย่าเฮ็ดอิ้งตั้งหัวล้านขม่อยยาวหลายท่อน หือ อ้ายล้านฮีบจามาบอกแน่ นกก็ถามจ้อยๆ กระชุมเฒ่าบ่อจา อันว่าสังกาแก้วก็ถามดูหลายเหล่า ทั้งเหล่าหยับเข้าใกล้จาต้านด่าบ่อเซา หืออ้ายหัวล้านเป็นหยังจริงบ่อปาก นกก็ด่าไจ้ๆ หัวล้านอยู่บ่อเซา ทั้งว่าหยับเข้าใกล้เถิงกระชุมตัวใหญ่ มันยังด่าบ่อแล้วหัวล้านน่ำลง พอดีได้กระชุมโตหิวเหยื่อ มันก็สับตอดเจ้าคอแก้วขาดตาย ทังเล่าจิกเอาได้มากินคาบแกว่ง ฝูงหมู่พลต่างด้าวก็จาต้านต่อพระยา บัดนี้นกกระ

ชุมเฒ่าของพระยาตัวใหญ่ ตอดนกน้อยตาย
แล้ว่าจริงใด๋ เฮาจักเอาเมืองแท้ทั้งหลายมา
ส่วยจริงแล้ว นกเฮาปากจ้อย ๆ จาเว่าสู่ความ
อันว่ากระชุมเฒ่าหัวเถยบ่อปากต่อ ทังเล่าสับ
ตอดเจ้าคอแก้วขาดสะเด็น ให้พระยายอมให้
เอาเมืองมามอบจริงแล้ว จริงซียอมบ่อเต้าพล
ล้านรบเร็ว พอว่าเขาจาแล้วพระยาเมืองบ่อมี
ปาก ศรีทนนแจ่มเจ้าจริงจาต้านตอบเขา คราว
นี้เฮาบ่อยอมยังแหล่วซีเอาเมืองมามอบ นก
เฮาดีแท้ ๆ คราวนี้บ่อยอมง่ายแหล่ว อันว่าสังกา
เจ้าจาถามบ่อทันปาก มันก็ปากด่าแท้อ้ายหัว
ล้านบ่อเซา อันว่ากระชุมเฒ่าก็มีใจขมเคียด
ใผก็เห็นอย่แล้วหัวล้านส่คน สังซิมาจาเว่าความ
บ่อดีแถลงด่า มันก็คิดเคียดค่อยชังเจ้าตอด
เอานั้นแล้ว ปากบ่อทันได้เว่าเป็นสังจริงมาด่า
ใผก็ฮู้อยู่แล้วหัวล้านขม่อยยาว บ่อควรจ่าสะหาว

เล่นความบ่อดีมาด่ากันนา หรือว่าบ่อเชื่อแท้
คนนั้นดั่งเดียวท่านเอย ความผิดบ่อมีแท้ซิมา
จาหาด่า ใผก็ซิขมเคียดค่อยชังแท้สู่คนนั้นแล้ว
ให้เจ้าเมือสาท่อนพระยาเอย อย่าสู่ต่อกันท่อน
กลัวว่าพลไพร่น้อยซิตายแท้มากมูล คันอยาก
เอากันแท้ก็หาแนวมาใหม่นั้นท่อน มาแข่งต้าน
คือแท้ดั่งเก่าเฮาท่อนท่านเอย หรือบ่อยอมยัง
แล้วก็ตามใจข่อยบ่อว่า ตามแต่พระบาทเจ้า
ทางพุ้นซิฮ่ำเพิงหั่นท่อน เขาก็คิดถี่แท้ก็คือ
แหม่นความจา อันว่าสังกานกก็ด่าเขาจริงแท้
คันว่าสังกาน้อยของเฮาบ่อได้ด่าคราวนี้ มันมา
สับตอดเจ้าตายแท้จริงซิคือ นี้มันหากจริงจังแท้
สมความเขาว่าจริงแหล่ว เฮามาพาไพร่น้อย
กลับบ้านมิ่งเมืองด่วนท่อน หาของได้จริงกลับ
คืนมาใหม่ พอว่าจากกันแล้วก็พาพลพวกไพร่
กลับต่าวบ้านเมืองแท้สู่คน อันว่าศรีทนนชัย

เจ้าทางพระยาก็กลับต่าว เขาก็หามแห่เจ้าเฟื่อน
ฟื่นเข้าสู่เมือง พระก็ดีใจแท้เหงาซงก็เลยส่วง
เพราะว่าหายเคราะห์แล้วพระยาเจ้าอยู่สบาย ศรี
ทนนชัยเจ้าก็เนานอนกลิ้งกล่อมเมียแล้ว บ่อ
ได้มีทุกข์ฮ้อนในเนื้อสิ่งใด๋ ยูถ่างชมเมียแก้ว ๖
นางกลิ้งกล่อม หลายพร่ำมือปีตั้งถ่ายมา พระ
ยาหลวงเจ้าก็มีใจขมเคียด คิดคั่งแค้นคราวพ้น
ตั้งแต่หลัง พระก็ชังบาท้าวศรีทนนบ่อมีจืดจาง
แล้ว คิดเมื่อตีนาฏน้อยเมียแก้วแห่งพระยา
กับทั้งกลัวไหวแท้ศรีทนนซิดีกว่า ย้านหมู่ฝูง
ไพร่น้อยซิเอาขึ้นนั่งเมือง พระก็เดืองคำแท้ใน
ใจแค้นคลั่ง หลายพร่ำมือฤดูตั้งถ่ายมา ก็
บ่อมีหายแล้วหายชังขมเคียด พระจริงคิดออก
ได้หมายฆ่าฆาตเวร พระก็เอาเมียแก้วทั้งสนม
นางนาฏมาพร่ำพร้อมโฮงกว้างสู่คน แล้วก็ปรึกษา
แท้จากันทั้งหมู่ ใผก็ขมเคียดค่อยชังท้าวสู่คน

เฮามาตกลงพร้อมนำกันพร้อมพร่ำ ทำข้าวต้ม
ใส่ง่วนเบือแท้จริงซิตาย คันว่ามันตายแล้วฝูง
เฮาคือซิส่วงใจแล้ว พอว่าจากันพร้อมดาดีก็ตก
แต่ง ทำข้าวต้มใส่ง่วนดีแล้วพร่ำเพรียง พระ
จริงตรัสเขาให้ ๓ คนไปสั่ง บอกว่าพระฮักเจ้า
คราวนี้จริงส่งมาว่าเนอ เขาก็เออเอาแล้วตามทาง
วิ่งแล่นไปแหล่ว เถิงที่เฮือนบาททำวศรีพุ่นยั้น
ถวาย ศรีทนนชัยเจ้าก็เอามาแวนฮับ เขาก็กลับ
ต่าวบ้านคืนแท้บ่อนาน ศรีทนนชัยเจ้าก็ไปกินลอง
เบิ่ง มันก็วินคว่างๆ ยาง่วนเข้าแส่ใน เมื่อ
นั้นศรีทนนชัยเจ้าจริงวาจาต้านสั่ง ฮ้องเฮียกเอ้น
เมียแก้วด่วนมา พอเมื่อมาเถิงแล้วบาศรีเลย
สั่ง ข่อยหากถึกข้าวต้มใส่ง่วนเขาแล้วส่วนซิ
ตาย คันข่อยดับขันธ์แล้วให้ฝูงเมียจัดแจ่งหั่น
ท่อน เอาเก้าอี้มาแล้วให้ตัวข่อยนั่งเทิง ให้
เจ้าเอาขาข่อยขัดกันขึ้นห้างอยู่ เอาหนังสือพร่ำ

พร้อมมาแล้วใส่มือ กับทั้งกระจกพร้อมงุมตา
ตางแหว่น อย่าได้หิวหอดกั้นทั้งให้ฮ่ำนำท่อน
พอสั่งแล้วศรีทนนใจขาดตายแล่ว เมียก็ทำดั่ง
นั้นคือแท้สู่ความ บัดนี้พระยาหลวงเจ้าก็ทัน
คนไปจอบ ยาซิดีและฮ้ายตายแล้วดั่งใด๋ ให้
สูเฮ็วพลันพ้าวไปดูจอบเบิ่ง เขาก็ปบพั่งพ้าว
ไปแท้บ่อนาน เห็นศรีเจ้าทนนชัยนั่งอยู่ บน
เกาอหนังสือกอมอยู่มอ เขากเฮวพลันแล้ว
กลับคืนพ้าวพั่ง บอกว่ามันนั่งเทิ่งดูเลี้ยวเลศ
กล ขาขึ้นห้างทั้งหนังสือมันก็อ่านพระยาเอย
มันบ่อตายดี ๆ นอนเทิ่งอยู่สบายนั้นแหล่ว พอ
พระยาฟังแล้วเขาก็จาถ้วนถี่ นึกว่าต้มใส่ง่วน
โตนั้นบ่อดี ก็จริงเอามาแท้ชิมดลองเบิ่ง พอ
เมื่อลงฮอดท้องก็ตายซ้ำบ่อนาน พระยาตาย
แล้วสาวสนมมวญมาก พากันฮ้องฮ่ำไห้นำเจ้า
ซั่วแซว เหมิดกระบวนแล้วตายลงทั้งคู่ แล้ว

หอสมุดแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติ ร.๙ นครราชสีมา

ท่อน้ำอ้วนอ้ายซิต่าวลาก่อนแล้ว คันว่าใผดูแล้ว ขอพรนำเจ้าแน่ ผิดบ่อถูกเรื่องขอเจ้าตื่มแถม แด่ท่อน ฯ

มันหากฮุดสาแหล่วคราวหลังจริงพี้งใหม่นาง เอย ฝูงหมู่สาวบ่าวพร้อมพี้งแล้วให้ฮ่ำฮวนนั้น ท่อน อย่าได้เอาใจแท้ชังกันอาฆาต กลัวท่อตายพร่ำพร้อมกันแท้บาปเวรเจ้าเอย ฯ

พ.ม. สุนทรา

น. ธ. ตรี

พิมพ์ที่ ร.พ.เตี่ย ชิย เส ชิงช้า พระนคร

นายเตี่ย โซซิมผู้พิมพ์โฆษณา ๑๐๐๐ ๒๗/๑๒/๘๐

ยี่ห้อตังเกี่ยเซ่งเชียง

ตั้งอยู่ถนนศรีจันทร์ จังหวัดขอนแก่น

จำหน่ายหนังสือคำกลอนดังมีรายชื่อต่อไปนี้ ÷

ท้าวผาแดงนางไอ่ เล่ม๑-๒-๓
เพลงดอกดิน เล่ม ๑-๒
ท้าวกาพเกษเล่ม ๑-๒-๓-๔-๕
ท้าวไก่แก้วเล่ม ๑-๒
ท้าวชุณนางอั้ว เล่ม ๑-๒
พ่อสอนลูก
สารหงส์คำกลอน
โคลงตำราหมอดู
นางหอมชู
ท้าวพระยาคันคาก
กลอนลำทันสมัย
ภาษิตผญาย่อย
คำกลอนรัฐธรรมนูญ
มหาชัมมะปาละชาดก
เพลิงจิตต์

ท้าวโสวัต เล่ม ๑-๒
ท้าวลันทอง เล่ม ๑-๒
ท้าวแบ้ เล่ม ๑-๒
ปฐมฮึตคำสอน เล่ม ๑-๒-๓
ท้าวผีน้อย
ท้าวเชียงเหมี่ยง
วัดเสษตะพด
คันไดแก้ว คำสอน
สาธก นิทานก้อม
ท้าวพระยาฉัตทันต์
กลอนลำ เบ็ดเตล็ด
ปฐมฮึตคำสอน
ถวายทานต่างๆ
จันทร์คาธ
สารเสน่ห์กล่อมนางนอน

และยังมีอีกหลายอย่าง แบบเรียนนักธรรมชั้น ตรี,โท,เอก
และหนังสือประกอบทุกชั้น พร้อมด้วยเครื่องใช้เครื่อ
เขียนของนักเรียน กับแบบเรียนทุกชั้น โดยราคาย่อมเยา